

Prie paminklo Romui Kalantai Muzikinio Teatro sodelyje Kaune Sąjūdžio kanklininkas Antanas Bujokas, kuris nuo pat pirmųjų Sąjūdžio dienų nepraleidžia nei vieno žymesnio patriotinio renginio ar minėjimo Lietuvoje.

Žilvino Beliausko nuotr.

LIETUVA IR KARALIAUČIAUS SRITIS

Lietuva ir Karaliaučiaus sritis išsaugos pragmatiškus santykius, nepriklausomai nuo to, kokie sprendimai bus priimti Rusijos ir Europos Sąjungos vadovų susitikime Maskvoje.

Tai interviu BNS sakė Lietuvos URM valstybės sekretorius Evaldas Ignatavičius, baigiantis jo vizitui Karaliaučiaus srityje.

Pasak valstybės sekretoriaus, susitikime su srities gubernatoriumi Vladimiru Jegorovu buvo apsvarstyti Svetlogorske įvykusio Rusijos ir ES atstovų darbo susitikimo rezultatai, sutarta pratęsti kontaktus ir dialogą sprendžiant bendrus klausimus. “Atėjo laikas kalbėti apie konkrečius praktinius klausimus, visų pirma, susijusius su vizų režimo lengvatų panaikinimu, kad dažnai sieną kertantiems gyventojams vėliau nekiltų nemalonių netikėtumų”, - BNS sakė E. Ignatavičius.

Į Europos Sąjungą stojanti Lietuva paskelbė, kad nuo 2003 metų liepos panaikins vizų lengvatas keliauti per Lietuvą Karaliaučiaus srities gyventojams. Dabar Lietuva ir Rusija turi vizų režimą, tačiau Karaliaučiaus sritis ir Lietuva taiko viena kitos gyventojams bevizių kelionių tvarką.

Rusija baiminasi, kad Karaliaučiaus sritis, Lietuvai ir Lenkijai įstojus į ES, bus izoliuota, todėl siūlo Europos Komisijai palikti bevizio susisiekimo koridorių tarp Karaliaučiaus srities ir likusios Rusijos. E. Ignatavičiaus teigimu, srityje viliamasi, jog vizų klausimą pavyks išspręsti ES ir Rusijos vadovų susitikime, kuris gegužės 29 d. įvyks Maskvoje.

Tačiau jau anksčiau ES pareigūnai leido suprasti, kad Šengeno sutarties reikalavimai turės būti taikomi srities gyventojams ir bevizio tranzito per Lietuvą idėjai nebus priimta.

Pozicijų šiuo klausimu nepavyko suderinti ir balandžio pabaigoje Briuselyje vykusiam Rusijos premjero Michailo Kasjanovo susitikime su Europos Komisijos atstovais. Tuo tarpu E. Ignatavičius BNS patikino, kad “Lietuva veiks susitarimų tarp Rusijos ir ES rėmuose”.

Paprašytas pakomentuoti srities Dūmos deputatų išpėjimus apie galimas masines gyventojų protesto akcijas, jeigu regionui grės izoliacija, Lietuvos diplomatas teigė, jog “kiekvienas politikas turi teisę reikšti savo nuomonę”. “Svarbu, kad Rusijos ir ES dialoge

girdėtųsi ir kaliningradiečių balsas, tuo tarpu panašūs veiksmai pakenktų pastaraisiais metais sustiprėjusiems Lietuvos ir Karaliaučiaus srities ryšiams ir regiono, kaip Rusijos ir ES bendrų veiksmų bandymų aikštelės, įvaizdžiui”, - teigė URM valstybės sekretorius.

Anot jo, susitikimuose su srities pareigūnais taip pat buvo kalbėta apie bendrų projektų įgyvendinimą, Lietuvos ir Karaliaučiaus srities sienos bei transporto infrastruktūros gerinimą, kitus bendradarbiavimo aspektus.

NATO PLĖTROS MASKVA NEGALĖS SUSTABDYTI

Rusijos Užsienio reikalų ministras Igor Ivanov pareiškė, kad stiprinamas Maskvos ir NATO bendradarbiavimas “tikriausiai nesustabdys NATO plėtros proceso”.

“Mūsų neigiamas požiūris į šį procesą išlieka, bet vien kritikuoti - reiškia užimti iš anksto žinomą pralaimėjimo poziciją”, - pabrėžė ministras, kalbėdamas Valstybės Dūmos ir Federacijos Tarybos Tarpautinių reikalų komiteto bendrame posėdyje.

Kaip pareiškė I. Ivanov, Rusijos ir NATO bendradarbiavimas numato lygias teises,

PREZIDENTŪRA IR SEIMAS GALI SUSIPAŽINTI SU “LIETUVOS DUJŲ” AKCIJŲ PARDAVIMO VOKIETIJOS KOMPANIJOMS SUTARTIMIS

Vilnius, gegužės 20 d. (ELTA). Valstybės turto fondas, suderinęs su strateginiu Vakarų investuotoju į “Lietuvos dujų” bendrovę, pateikė Prezidentūrai ir Seimui AB “Lietuvos dujos” valstybei nuosavybės teise priklausančių 34 proc. bendrovės akcijų pirkimo-pardavimo sutarties su priedais kopiją. Vienas iš sutarties priedų yra Akcininkų sutartis.

ELTA primena, kad pagal Vilniuje pasirašytą sutartį viena iš didžiausių gamtinių bendrovių Europoje “Ruhrgas” ir jos partnerė Vokietijos komunalinių paslaugų ir energetikos milžinė “E.ON Energie” birželio pabaigoje už 34 proc. “Lietuvos dujų” bendrovės akcijų sumokės 116 mln. litų ir taps “Lietuvos dujų” savininke. Vakarų strateginis investuotojas kitais metais investuos 70 mln. litų į “Lietuvos dujų” bendrovę, išigydamas naujos emisijos akcijas. Be to, iš jo valstybė gali gauti papildomai 34 mln. litų, kai Kainų ir energetikos kontrolės komisijai patobulins dujų rinkos reguliavimo taisykles.

“Lietuvos dujų” akcijų pardavimo tiekėjui konkurso programa Ministrų kabinetui tvirtinti numatyta pateikti artimiausiu metu. Jam irgi bus siūloma įsigyti 34 proc. “Lietuvos dujų” akcijų. Tikimasi, kad sandoris su dujų tiekėju bus baigtas dar šiais metais.

Atsižvelgiant į tai, kad Akcijų pirkimo - pardavimo ir

Akcininkų sutartys yra konfidencialios, visi Seimo nariai, susipažindinami su sutartimis, turės užpildyti konfidencialumo išpareigojimą, kuriuo apribojama galimybė atskleisti (platinti) gautą informaciją tretiesiems asmenims be išankstinio raštiško Turto fondo sutikimo. Kai kurie Seimo nariai yra reikškę nepasitenkinimą, kad rengiant “Lietuvos dujų” sandorį neturėjo galimybės susipažinti su sutarčių projektais. Valstybės vadovas irgi yra pareiškęs, kad apie tai nebuvo pakankamai informuotas.

Ūkio viceministras Nerijus Eidukevičius praėjusią savaitę sakė, jog su būsimaisiais investuotojais buvo susitarta, kad Seimas ir kitos šiuo privatizavimu besidominčios institucijos galės susipažinti su sutartimis įstatymų ir norminių aktų nustatyta tvarka po sutarčių pasirašymo. Viceministras pridūrė, kad įstatymai, Vyriausybės nutarimai, reglamentuojantys privatizavimo procedūras, reikalauja saugoti derybų ir jų dokumentų konfidencialumą. N. Eidukevičius dar pažymėjo, kad pagal Vyriausybei skirtas funkcijas ji atsakinga už tokį privatizavimą, “įstatymai nenumato galimybės Seimo nariams kištis į privatizavimo eigą”. “Prezidentūrai buvo pateikta išsami informacija apie tą sandorį, ir manau bent jau vaizdas, kas buvo pasiekta, turėjo būti pakankamai aiškus”, - teigė ūkio viceministras.

• **Būtingės auksiniai trupiniai.** Kiek Lietuva permokėjo už Būtingės terminalą? Ieškant atsakymo į šį valstybei skausmingą klausimą, pradeda ryškėti kai kurie didžiojo objekto užkulisiai su neskaidriais 1999 metų sandėriais. Gali būti, kad Mažeikių bendrovės “Elemona” dalyvavimas juose lyg vandens lašas atspindi tai, kas dėjosi didžiojoje amžiaus pabaigos statyboje. Kas iš tiesų džiaugėsi nuo Būtingės terminalo statybos per “Elemoną” nubyrejusiais pinigais? Pareigūnams pavyko atskleisti, kaip terminalo statyboje buvo plaukami pinigai.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

■ LIETUVOS KARO MEDIKAI DALYVAUS JT GREITOJO REAGAVIMO BRIGADOS VEIKLOJE

Pirmoji tarp Baltijos valstybių pradėjusi dalyvauti tarptautinėse taikos palaikymo misijose, Lietuva taip pat aplenkė Latviją bei Estiją prisijungdama prie Jungtinių Tautų (JT) greitojo reagavimo brigados SHIRBRIG veiklos. Vilniuje lankantis SHIRBRIG vadui brigados generolui Sten Guunar Edholm, krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius pasirašė reikiamus dokumentus ir ligi šiol stebėtojos statusą turėjusi Lietuva tapo SHIRBRIG brigados atstove, praneša ELTA.

Visateise nare Lietuva kol kas neplanuoja tapti, nes tai susiję su papildomomis išlaidomis. Lietuvos siūlomas įnašas į SHIRBRIG veiklą - dvi karo medikų komandos, iš viso aštuoni karo medikai bei du greitosios pagalbos automobiliai. Beje, į savo dalinį lietuvių karo medikus pasirenę priimti kaimynai lenkai.

SHIRBRIG brigada yra JT nuolatinės parengties pajėgų sistemos dalis, kuri susikūrė 1990-ųjų metų pradžioje ir dalyvavo vienoje misijoje Etiopijoje. Jos veikloje dalyvauja dešimt valstybių narių statusą turinčių šalių: Argentina, Austrija, Danija, Italija, Kanada, Nyderlandai, Norvegija, Lenkija, Rumunija, Švedija. Dar keturios valstybės, o penktoji bus Lietuva, dalyvauja veikloje pasirašiusios kai kuriuos dokumentus. Brigadai priskirti šalių kariniai vienetai yra dislokuoti jų teritorijose. Paskelbus misiją, suformuojama 4-5 tūkst. karių brigada, kuri siunčiama į taikos palaikymo ir humanitarines operacijas.

Kokia galėtų būti artimiausia misija, į kurią vyktų ir Lietuvos kariai, SHIRBRIG brigados generolas S.G.Edholm kol kas negali pasakyti. Kaip jis teigė Eltai po dokumentų pasirašymo Krašto apsaugos ministerijoje, JT labai atsargiai renkasi šalis arba regionus. Anot jo, šiuo metu bene didžiausias dėmesys kreipiamas į Vidurio Rytų regioną, Afganistaną, stebima situacija Afrikoje, taip pat ir visame pasaulyje. Tačiau dar nėra numatytas karštasis taškas, į kurį ketinama nedelsiant siųsti JT taikdarius.

Pasak SHIRBRIG vado, Lietuvos kariai bus kviečiami dalyvauti plataus masto mokymuose, igis patirties taikos palaikymo operacijose. Lietuvai prisijungus prie SHIRBRIG veiklos, kaip žurnalistams paaiškino L.Linkevičius, papildomų mokymų resursų nereikės, iki kol nereikės vykti į misiją. Ateityje Lietuva numato didinti indėlį SHIRBRIG brigadoje.

Tarptautinėse taikos palaikymo operacijose bei misijose Lietuva dalyvauja nuo 1994 metų, jose tarnavo apie tūkstantį Lietuvos karių.

■ PREMJERAS PASIŪLĖ PRIVATIZUOTI DVARĄ

Vyriausybės vadovas Algirdas Brazauskas nustebino Ministrų kabineto narius, netikėtai pareiškęs, kad nemato galimybės buvusio Užutrakio dvaro sodybą pritaikyti valstybės reikmėms, ir pasiūlęs jį privatizuoti.

Tokias mintis Premjeras išsakė vykusiam Vyriausybės posėdyje, kuriame buvo svarstomas klausimas dėl žemės valdymo teisės suteikimo Trakų istorinio nacionalinio parko direkcijai ir įpareigojimo iki rugpjūčio 1 dienos parengti ir patvirtinti ilgalaikę Užutrakio dvaro panaudojimo programą.

“Numatytos šio objekto reprezentacinės funkcijos - tušti žodžiai, kadangi niekada to nebus. Bent aš nematau horizonte tokios vietos, kad šitie rūmai, investavus 20-30 milijonų, būtų atstatyti be jokios funkcijos”, - pareiškė Vyriausybės vadovas.

Anot A.Brazausko, galbūt šį ansamblį reikėtų privatizuoti, kaip tai neretai daroma kaimyninėje Lenkijoje.

“Išlaikant visus paminklosauginius reikalavimus, restauruoti rūmus, padaryti gražų viešbutį, konferencijų sales. Privati kompanija imtųsi. Lenkijoje labai plačiai šitai daroma ir labai gerai funkcionuoja”, - dėstė savo viziją Vyriausybės vadovas, paraginęs apsvarstyti visas galimybes, kaip būtų galima atgavinti unikalų parką, rūmus bei kitus pastatus.

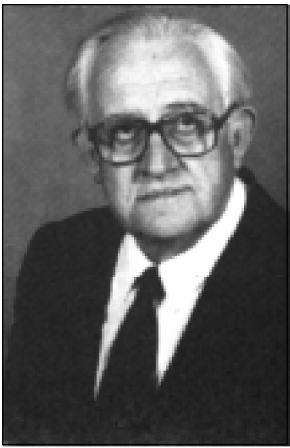
“Dabar mes kaip šuo ant šieno - rūmai baigia sugriūti, nieko nedarom, pinigų neturim. Neinvestuosim nei jūs, nei niekas. Ir taip sunyks. Dar po dešimties metų liks tik pėdsakai”, - sakė A.Brazauskas. Kultūros ministerijai, kuri iki rugpjūčio 1 dienos turi parengti dvaro ansamblio perspektyvinio panaudojimo programą, pasiūlyta numatyti galimybę dvaro ansamblį privatizuoti.

ELTA primena, kad prieš keletą metų prez. Valdas Adamkus, paskelbęs, jog imasi Trakų nacionalinio istorinio parko globos, paprašė Vyriausybės skirti būtinų lėšų keturiems Užutrakio dvaro ansamblio pastatams pritaikyti Lietuvos valstybės reprezentacinėms reikmėms. Tačiau Vyriausybės keitėsi, o Užutrakio ansamblis vis labiau nyko.

Užutrakis yra praėjusiam amžiuje pusiasalyje tarp Galvės ir Skaisčio ežerų pastatyti grafų Tiškevičių rūmai bei žinomo prancūzų kraštovaizdžio architekto Eduard Andre suprojektuotas parkas šalia jų.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Algirdas Pužauskas

Gegužės 13 d. Rusijos prezidentas Vladimir Putin ir JAV prezidentas George Bush paskelbė, jog abi valstybės susitarė sumažinti savo turimą branduolinę ginkluotę net dviem trečdaliais per ateinančius 10 metų. Šiame trijų puslapių pareiškime nesakoma, kad strateginė puolamoji ginkluotė bus sunaikinta. Abi pusės galės sprogstamąsias raketų galvutes laikyti sandėliuose. Jos galės būti paruoštos naudojimui, jei kuriai iš susitariančių šalių kiltų nauja grėsmė.

Prezidentas Bush pareiškė Čikagoje, kad jam pasirašius šį susitarimą su Rusijos prezidentu Putinu, Amerikos ir Rusijos santykiuose prasidės nauja era. Abu prezidentai paža-

JAV Valstybės sekretorius Colin Powell ir Rusijos užsienio reikalų ministras Igor Ivanov skalbia naują Rusijos ir NATO bendradarbiavimo erą

AP

NAUJA GINKLŲ SUTARTIS

dėjo pasirašyti šį susitarimą Romoje gegužės 28 dieną.

Branduolinių ginklų apribojimo bandymai nėra naujas sumanymas. Šaltojo karo laikais pirmos derybos su Maskva prasidėjo dar prezidento Johnsono dienomis 1968 metais. Tuomet derybas sutrukdė Sovietų Sąjungos invazija Čekoslovakijoje. Derybas tęsė buvęs prezidentas Nixon su sovietų komunistų generaliniu sekretoriumi Leonid Breznev. Jiedu pasirašė Salt sutartį (Strateginių ginklų apribojimo sutartį) 1972 m. Dar JAV Senatui nespėjus ratifikuoti tos sutarties, prezidentas Carter sutartį atšaukė, nes Sovietų Sąjunga pradėjo savo invaziją Afganistane. Po jo valdžion patekęs prez. Ronald Reagan 1983 metais paskelbė, kad Amerika pradės Strateginės Gynybos Iniciatyvą, populiariai pavadinta “žvaigždžių karu”. Po to sekė keli prezidento Reagano susitikimai su Sovietų Sąjungos reformatorium Michailu Gorbačevu, kuris sutiko mažinti ne tik strateginę ginkluotę, bet ir paprastuosius ginklus, į prastinę ginkluotę. Dabartinio JAV

prez. Busho tėvas pasirašė strateginių ginklų apribojimo sutartį su Gorbačevu ir su jo įpėdiniu Yelcinu. Dabartinis prez. George Bush pasisakė už gynybos raketų skydo erdvėje statybą. Prieš ją dabartinis Rusijos prez. Putin per daug nekovojo, tačiau prieš dabartinį nutarimą mažinti branduolinę ginkluotę jau pasisakė kai kuri JAV senatoriai ir Rusijos Dūmos nariai, kurie turės šią sutartį patvirtinti.

Paprastieji abiejų valstybių gyventojai, žinodami, kad JAV tapo pasauline karine galybe, pritaria branduolinių ginklų sumažinimui. Prezidento Putin santykiai su JAV gerokai pasikeitė nuo Šaltojo karo dienų. Prezidentas Putin išsiderėjo specialius ryšius su NATO valstybių bloku. Vilniuje įvykęs NATO 19 šalių atstovų suvažiavimas išklausė ir Rusijos pageidavimų, kuriuos perdavė Rusijos užsienio reikalų viceministras Eugenij Gusarov. Jis pasakė spaudai, kad NATO bloko plėtra yra klaida, kuri nepagerins pasaulyje įsigalintų pavojų. Rusija reikalauja sau teisių atsiųsti savo stebėtojus į NATO posėdžius. Rusija gali prisidėti svarstant terorizmo, organizuotų nusikaltimų, narkotikų pardavinėjimo ginkluotės kontrabandininkų, nelegalių emigrantų ir kitus klausimus. Toks bendras forumas būtų visiems naudingas, sakė Gusarov. Jis dar pakartojo Rusijos pažiūrą, kad NATO išplėtimas yra klaida, tačiau kiekviena šalis turi teisę klysti. Britanijos užsienio reikalų ministras Jack Straw, kalbėdamas Islandijoje apie savotišką Rusijos įjungimą į NATO veiklą, pasakė, kad “dalyvaujame Šaltojo karo laidotuvėse, nes tas karas šiandien jau “kaput”.

Keliais sakiniais

• **Olandijos** parlamento rinkimuose smarkiai pralaimėjo kairieji socialistai liberalai. Iš 150 parlamento vietų socialistai gavo 23 vietas, o turėjo 45. Dešinieji krikščionys demokratai turi 43 vietas, net 15 daugiau negu turėjo. Didžiausią laimėjimą pasiekė visai nauja Pim Fortuin partija, kurios vadas buvo nušautas prieš rinkimus. Parlamente bus 26 jo partijos sąrašo nariai. Tokios partijos iki šiol visai nebuvo.

• **Palestinos** vadovybės vadas Arafat pasakė kalbą savo vadovaujamos tarybos posėdyje. Jis atsiprašė tarybos narių už savo padarytas klaidas, pažadėjo demokratiškus balsavimus ir reformas.

• **JAV prezidentas** G.Bush

pasirašė naują ūkininkų paramos įstatymą, kuris padidina subsidijas įvairiems didesniems ūkiams. Kritikai, ypač Europos Sąjungos šalyse, mano, kad Amerika bandys paleisti į laisvąją rinką savo žemės ūkio gaminius. Ypač bijoma sojos pupelių, kukurūzų, net žemės riešutų antplūdžio. Subsidijos yra įvestos Europos ūkininkų tarpe. Bijome, kad gali kilti prekybos karas tarp Europos ir JAV. Europa jau boikotuoja Floridos apelsinų sunką.

• **Kuboje** penkias dienas viešėjo buvęs JAV prez. J. Carter. Svarbiausią savo kalbą jis pasakė Havanos universiteto salėje. Kalbėdamas ispaniškai, Carter ragino kubie-

čius reikalauti demokratiškos sistemos, laisvų rinkimų, laisvos spaudos ir kitaip galvojančių piliečių laisvės. Carter pabrėžė, kad atėjo laikas Amerikai ir Kubai gyventi taikingai. Jis nenorįs kištis į kitos šalies vidaus reikalus, tačiau norįs draugiškų, abiem naudingų ryšių tarp kaimyninių šalių. Diktatorius Fidel Castro paneigė, kad Kuba gamina masinio naikinimo biologinius ginklus ir leido svečiui laisvai kalbėtis su kalėjime laikomais “liaudies priešais”.

• **Izraelyje** įvyko dešiniojos Likud partijos tarybos suvažiavimas. Jame premjeras Ariel Sharon jautėsi lyg vienas nuosaukiausių ir taikingiausių (Nukelta į 3 p.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119-0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: EDITORIAL BOARD

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$40.00, first class - \$63. Single copy - 75 cents. Air mail overseas - \$115.00.

Prenumerata metams - \$40.00, pusei metų - \$25.00, pirma klase - \$63. Oro paštu į užsienį metams - \$115.00. Atskiro numerio kaina - 75 centų. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slaptyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

LAISVĖS SUTVIRTINIMO AKTAS

Kai Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus Washingtone sulaukė puikiausių įvertinimų besiruošiant NATO narystei, o Lietuva buvo pavadinta NATO šalių kandidačių vadovaujančia valstybe, tai tuo pačiu metu įtakingoji Seimo partija norėjo pašalinti gabų kariuomenės vadą, pasisakiusį prieš sovietinę nomenklatūrą Lietuvoje, kuri žlugdo smulkųjį verslą ir neleidžia pasireikšti kitaip galvojantiems, kurie nesutinka su dabartinės Vyriausybės vedama politika.

Tačiau Washingtone gegužės 17 dieną dar kartą pasitvirtino tai, ką Amerikos Lietuvių taryba ne kartą teigė, jog JAV Kongrese turėti draugų yra mūsų stiprybė ir būtina pareiga. Tą dieną JAV Senatas 85 balsais prieš 6 priėmė Freedom Consolidation Act - Laisvės sutvirtinimo aktą, kuriame aiškiai pasisakoma už NATO išplėtimą ir Baltijos valstybėms suteikiama milijoninė finansinė parama. Kai mes sutartinai, būdami piliečiai, reikalaujame, JAV Vyriausybė girdi, o ypač Atstovų rūmų ir Senato nariai. Šiuo laimėjimu galime džiaugtis, kaip ir ne kartą praeityje, kai šio krašto lietuviai prašė Amerikos Vyriausybę nepripažinti sovietinės okupacijos ir kai ALTo ir kitų tautybių didelių pastangų dėka buvo priimtas specialus įstatymas, kad galėtų atvykti į JAV pasitraukę nuo komunizmo teroro iš Europos stovyklų išvietintieji iš savo tėvynių žmonės. Nors šis balsavimas dar nereiškia, kad mūsų tėvų kraštas bus pakviestas į NATO, bet jau yra nemažas žingsnis NATO link. Balsavimas už šį Laisvės sutvirtinimo aktą yra didžiulė parama galutiniam sprendimui dėl NATO plėtros lapkričio mėnesį Prahėje. O Baltijos valstybėms - įpareigojimas nedvejojant ruoštis tam istoriniam žygiui.

Laisvės sutvirtinimo akte, sujungus visas valstybes, kurioms NATO plėtra turi gyvybinę išlikimo reikšmę, reiškia parama JAV prezidento George W. Bush pareiškimui, kurį jis išsakė savo kalboje Varšuvoje 2001 m. birželio 15 d. Šiame akte NATO narės raginamos būti kartu su JAV, kad sąjungos išplėtimas būtų įgyvendintas NATO viršūnių konferencijoje Prahėje. Dokumente skiriama milijoninė dolerių parama kandidačių valstybių gynybos stiprinimui ir Lietuvai skirta 7,5 mln. dolerių.

JAV Atstovų rūmai už Laisvės sutvirtinimo aktą pasisakė 372 balsais, prieš buvo 46, kurio balsavimas buvo 2001 m. lapkričio 7 d. Pilnas akto pavadinimas yra: "Gerald B.H. Solomon Laisvės sutvirtinimo aktas 2001". Akto numeris - H.R.3167. Negailėkime laiškučio padėkoti tiems 85 senatoriams, kurie balsavo už, o tiems šešiams - Larry Craig (R-ID), James Inhofe (R-OK), Pat Roberts (R-KS), Robert Smith (R-NH), Ted Stevens (R-AK), John Warner (R-VA), kurie balsavo prieš, kad pakeistų savo nuomonę ir vėliau nebebalsuotų prieš NATO išplėtimą.

Tačiau verta prisiminti ir tai, kai Rusijos užsienio reikalų ministras Igor Ivanov Islandijoje posėdžiavo su NATO ministrais, tai Rusijos prez. Putin posėdžiavo Maskvoje su 5 buvusių sovietinių respublikų prezidentais ir sudarė karinę sąjungą, o min. Ivanov, kalbėdamas Dūmoje, pareiškė, kad NATO plėtra nebesustabdoma.

S. Tūbenas

NEREIKIA KLAUSYTI JŲ ŽODŽIŲ, BET STEBĖTI JŲ DARBUS!

Į Čikagą buvo atvykęs kun. Antanas Saulaitis, SJ., Lietuvos ir Latvijos jėzuitų provincijolas. Su juo padarytas pasikalbėjimas, buvo atspausdintas "Drauge" 2002 - V - 14 d. Iš jo pasakytų minčių, aiškiai matosi, kad komunistai Lietuvoje, dar tebėra valdžioje!

Žinia, į rinkimus eidami, jie prisidengia ir prisiglaudžia prie kokios dešinėsios partijos. Bet po išrinkimo išlenda yla iš maišo.

Lietuvių Televizija Čikagoje rodė reportažą iš Vilniaus, kuriame Jūs pasakėte apie bėdas dėl jėzuitų nuosavybės grąžinimo.

- Tokių bėdų turi ne tik jėzuitai, ir ne tik Bažnyčia. Užuoat grąžinusi sovietų nusavintą turtą, Vilniaus savivaldybė, galima sakyti, jį antrą sykį nusavino. Jėzuitų pastatas vienuolyno kieme yra labai ryškiai prijungtas prie šv. Kazimiero bažnyčios, jis atiduotas kitiems (kalbama, kad ten bus įrengtas viešbutis su restoranu).

Ir seserys benediktinės prie Šv. Kotrynos bažnyčios yra atsidūrusios panašioje padėtyje, ir konventualai pranciškonai Trakų gatvėje. Prie pat jų bažnyčios yra priestatas, o jie turi gyventi kažkur ir jaunimui nėra kur susirinkti. Šį didžiulį vienuolyną nuomoja savivaldybė. Mes nusprendėme kovoti su neteisybe.

Miestas nesukalbamas, ar tiesiog yra netvarka?

- Miesto pareigūnai tvarkantys privatizavimą, mums sako: nebūkite gobšūs. Tai ne visai taip: ta nuosavybė bažnyčia naudojosi 400 metų. Gobšus kažkas kitas. Jeigu senamiestyje 1 kvadratinio metro kaina siekia 1,000 dol., ir jeigu kyšis miesto ar kitokios valdžios pareigūnui siektų tik 5 nuošimčius nuo pastato vertės, čia būtų įvelti didžiuliai pinigai...

Plačiai nuskambėjo subankrutavusio pranciškonų vienuolių Kultūros židinio istorija. O kaip jūsų Jaunimo centras?

- Manęs to klausimo klausia kiekvieną kartą, kai atvažiuoju į Čikagą: ar jau pardavėte, ar parduosite? Mes negalvojame nei parduoti Jaunimo centro, nei uždaryti koplyčios. Jaunimo centras turi sukūręs tarybą, kuri jau 22 metus rūpinasi pastatų išlaikymu. Ir kol ji pastatus išlaikys, šis klausimas neiškils.

Kaip vertinate bendrą valstybės gyvenimą?

- Žiūrėdamas į jaunus žmones optimistiškai. Jeigu jie sulaukė daugiau kaip 20 metų, į gyvenimą dar žiūri šviesiom akim, tai gerai. Paskui, kai jie nueina į darbo vietas, juos bando sutvarkyti, kad jie neturėtų svajonių, vilčių pagerinti savo profesijos padėtį arba pačios

Juozas Žygas

Lietuvos padėtį. Ekonomikos rodikliai kažkokius teigiamus poslinkius rodo, bet eilinis žmogus to nejaučia.

Mano sūnus, Gedimino technikos universiteto pirmakursis, sako, kad prie universiteto, kai į paskaitas suvažiuoja studentai, nėra kur pastatyti mašinos; kiekvienas studentas turi nešiojamąjį telefoną...

- Bet tai nėra skurdo rodiklis?!

Tai tiesa.

(Kalbėjosi Audronė V. Škiudaitė)

Iš to, ką pasakojo kun. A. Saulaitis, galime matyti, kad komunistai dar nesirengia savo pozicijas apleisti. Manychiau, kad bažnytinio turto valdymo klausimai yra numatyti ir aptarti Concordate su Šv. Sostu. Jeigu Lietuvos jėzuitai priklausytų Lenkijos provincijai - tai jokių problemų nebūtų. Aukštieji pareigūnai apie juos šokinėtų. Turėtų tokias pat privilegijas, kaip lenkiškos mokyklos. O jeigu Concordato Lietuvos komunistai nepripažįsta - tai yra dar Strasburgo teismas.

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Atkelta iš 2 p.

Keliais sakiniiais

krikščionių distriktus, kad Izraelis to miesto nelaikytų savo suverenine dalimi. Kaip žinoma, tokį siūlymą prieš daug metų išreiškė ir Popiežius Jonas Paulius II. Kitas darbietis debatuose pabrėžė, kad pasaulyje nėra valstybės be sienų kaip nėra namo be durų ir jų užrakto. Mums reikia nebestatyti vietovių svetimose žemėse

Condoleezza Rice, JAV prezidento patarėja saugumo klausimais, lydėjo jį valstybinėje keleonėje ir pasitarimuose Berlyne, Maskvoje, St. Petersburg, Paryžiuje, Normandijoje ir Romoje

AP

mėse ir aptverti savo žemes aukštomis tvoromis, kalbėjo Haim Ramon, buvęs vyriausybės narys ir Darbo partijos kandidatas į premjerus.

• **Liberijoje** vėl prasidėjo naujas karinis sukilimas prieš dabartinį prezidentą Charles Taylor. Valstybė, kaip žinoma, buvo įsteigta išlaisvintų Amerikoje vergų. Civiliniai karai ten vyksta su trumpomis pertraukomis. Šalyje daug karo invalidų, kareiviais tampa vis jaunesni berniukai, nes krašte mažai tėra kitų darbų.

• **Dalis palestiniečių** karių, kurie slapstėsi Betliejaus Viešpaties gimimo bažnyčioje, buvo išvežti į Kipro salą, kur jie apgyvendinti ištaigingame viešbutyje už juos ten moka Arafato vadovaujama palestiniečių taryba.

• **Vengrijos** parlamento rinkimuose 188 vietų laimėjo dešiniųjų tautininkų partija, vadovaujama Viktor Orban. Parlamentas turi 386 vietas.

(Nukelta į 4 p.)

“Lietuvių balso” pokylyje “Draugo” redaktorė Danutė Bindokienė ir Lietuvos rašytojų sąjungos pirmininkas Valentinas Sventickas.

Z. Degučio nuotr.

PASKUTINIS KOZIRIS

1992 m. sausio 27 d. 41 lenkas iš Vilniaus krašto (J. Vaitulevičius ūkininkas, J. Gluchovskis, T. Gurskis, L. Daraševič vaikų darželio vedėja, J. Tripinskis, S. Babičius ir kiti) nusiuntė atvirą laišką Lenkijos Respublikos Prezidentui L. Wałęsai. Laiške jie rašė:

“Didžiai gerbiamas pone Prezidente! Neseniai kai kurių Lietuvos laikraščių puslapiuose su dideliu susidomėjimu ir nuostaba perskaitėm Jūsų laišką Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkui V. Landsbergiui. Deja, turime pažymėti, kad tai nepasitarnavo abipusiam supratimui ir nuoširdžiam dialogui tarp Lenkijos ir Lietuvos užmegzti.

Jūsų, ponas Prezidente, laiške lenkų tautinės mažumos Vilniaus krašte politinės situacijos įvertinimas neatitinka tikrovės. Tokį Lenkijos valstybinį valdžios požiūrį galima įvertinti kaip smūgį Lietuvos tautai ir vadovybei. Dabartinė Lietuvos valdžia pagarbiai traktuoja ne tik Lietuvoje gyvenančius lenkus, bet ir visų kitų tautybių žmones. Lenkai, rusai, baltarusiai, žydai ir kiti naudojami visomis Konstitucijoje numa-

XI

Algimantas Liekis

tytomis piliečių teisėmis, kaip ir lietuviai. Juo labiau lenkų niekas neskriaudžia ir nepersekioja. Tad labai apgailestaujame, jog Jūs, pone Prezidente, negavote objektyvios informacijos, o pasinaudojote prokomunistinių, Lietuvos valstybingumo atkūrimui priešiškų būrelių duomenimis.

Deputatai lenkai, atstovaujantys Vilniaus kraštą, nuo pat savo nepavykusios politinės akcijos pradžios visą laiką palaikė konservatyviasias Kremliaus jėgas, buvo priešiški lietuvių tautos Nepriklausomybės siekiams. Savo priešiška veikla ypač pasižymėjo TSRS deputatai J. Cechanovič ir A. Brodavskij. Organizuojant perversmą rugpjūtyje, dalyvavo beveik visi Aukščiausiosios Tarybos Lenkų frakcijos deputatai. Po pučo pralaimėjimo ne tik jie, bet ir dauguma prosovietiškų komunistų perėjo į Lietuvos lenkų sąjungą ir kenkia mūsų valstybei, priešinasi žemės ūkio politikai. Štai kodėl Parlamento sprendimas buvo paleisti Šalčininkų ir Vil-

niaus rajonų bei Sniečkaus miesto prokomunistines savivaldybes, Prienų ir Vievio apylinkių tarybas. Šis nutarimas jokių būdu nebuvo nukreiptas prieš šių vietovių gyventojus. Juo siekta sutrukdyti priešišką veiklą, kenkiančią valstybės ir vietinių gyventojų interesams. Ir mes, lenkai, ryžtingai pritariame šiai Respublikos vadovybės akcijai, nes nekenčiamos tarybinės santvarkos jau esame prisisotinę, mus stebina Lenkijoje kai kurių politinių grupuočių sukelta antilietuviška kampanija. Lenkijos valdžios reikalavimas atšaukti šiuos nutarimus yra neįvykdomas. Nauji rajonų savivaldybių rinkimai gali įvykti tik susinormalizavus situacijai šiuose rajonuose, įvykus desovietizacijai ir dekėgėbizacijai. Ir tai mūsų Respublikos gyvenime yra svarbiausia. Nors Tarybų Sąjungą jau nebeegzistuoja, tačiau KGB ir Komunistų partijos agitacija veikia pogrindyje. Visų priešiškų jėgų sunaikinimas yra ne tik lietuvių tautos, bet ir mūsų, lenkų, reikalas.

Gerbiamas Pone Prezidente, kreipiamės į Jus, prašydami suprasti čia išdėstytas mūsų politines realijas ir vadovautis ne vadinamųjų Vilniaus krašto lenkų veikėjų melaginga informacija, bet visų gyventojų daugumos nuomone. Tuo pačiu kviečiame imtis iniciatyvos Lenkijos ir Lietuvos santykiams sureguliuoti.”

Po nepavykusio pučo keletas “autonomininkų” pabėgo į Rusiją ar Baltarusiją, bet didžioji dalis liko Lietuvoje ir toliau, tegu jau ir tyliai, tačiau boikotavo nepriklausomos Lietuvos įstatymų vykdymą.

Štai Lietuvos Respublikos Generalinė prokuratūra 1992 m. kovo 7 d. savo raštu Nr. 15/14 pranešė Valstybinei komisijai Rytų Lietuvos problemoms išnagrinėti: “Lietuvos Respublikos generalinėje prokuratūro-

je vyksta parengtinis tardymas baudžiamoje byloje dėl viešo raginimo pažeisti Lietuvos Respublikos suverenitetą.

Baudžiamon atsakomybėn patraukti paleistos Šalčininkų rajono tarybos deputatai Česlovas Vysockij ir Adam Monkievič, kurie 1991 m. rugpjūčio 19 d. 18 val. sukviėtė į Šalčininkų rajono savivaldybės patalpas rajono ūkinių organizacijų vadovus (tarp kurių buvo daug rajono ir apylinkių tarybų deputatų) ir vykdydami antivalstybinio perversmo organizatorių, sukūrusių TSRS valstybinį Ypatingosios padėties komitetą (GKČP), nurodymus ir siekdami smurtu pažeisti Lietuvos Respublikos suverenitetą, nuversti valstybinę valdžią, ikūrė perversmo štabą.

Perversmui nepavykus Č. Vysockij ir A. Monkievič nuo tardymo organų pasislėpė pasitraukdami už Lietuvos valstybės ribų.

Tiriant Č. Vysockio veiklą nustatyta, jog jis yra taip vadinamo “visų lygių deputatų suvažiavimo Vilniaus lenkų nacionaliniam-teritoriniam kraštui kurti” narys, jo vadovaujančio organo - Koordinacinės tarybos ir 15 asmenų dydžio koordinacinės tarybos prezidento narys. Šiai antikonstitucinei, nustatyta tvarka neregistruotai organizacinei struktūrai (pirmas susirinkimas įvyko 1989 m. gegužės 12 d. Vilniaus rajono Mickūnų kaime) vadovavo Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos deputatai S. Peško ir E. Tomaševič (koordinacinės tarybos prezidento pirmininko pavaduotojas), o taip pat R. Maceikianec, L. Jankelevič, S. Akanovič ir V. Subač.

Minimos organizacinės struktūros kūrimas inicijuotas Lenkų sąjungos Lietuvoje vadovybės (bylos duomenimis, Sąjungos vadovybėje buvo 3 KGB agentai ir 10 patikėtinių). Deputatų suvažiavimas buvo tiesiogiai valdomas kitos valstybėje neteisėtai veikusios organizacijos LKP(TSKP). Tai organizacijos CK sekretorius L. Jankelevič yra Koordinacinės tarybos nariu, o pačiai Tarybai vadovauja LKP(TSKP) narė L. Sapkevič. TSRS, TSKP vadovavimas buvo atliekamas tiesiogiai.

Be nurodytų veikimo būdų, naudoti ir kiti. TSRS liaudies deputatų suvažiavimui panaikinus TSRS Konstitucijos 6 straipsnį dėl TSKP vadovaujančio vaidmens, TSKP politinis biuras 1991 m. pradžioje

nutarė naujomis sąlygomis stiprinti savo įtaką per komunistus, išrinktus į atstovaujamuosius valdžios organus. Vykdydama šias direktyvas LKP(TSKP) aktyviai veikė per savo narius, išrinktus į Lietuvos Respublikos Aukščiausiąją Tarybą ir vietines tarybas [...].

LKP(TSKP) CK biuras 1991 m. birželio 26 d. nutarime “Dėl pirminių organizacijų darbo ekstremaliomis sąlygomis” ir 1991 m. liepos 6 d. rezoliucijoje “Dėl partijos taktikos šiuolaikiniame etape” numatė, kaip LKP(TSKP) veiks pogrindžio sąlygomis. Šiuo veikimu paaiškinamas faktas, kodėl dalis Vilniaus ir Šalčininkų rajonų savivaldybių iki šiol neatšaukė antkonstitucinių, prieštaraujančių valstybės įstatymams sprendimų. Baudžiamosios bylos tyrimas taip pat aprėpia TSRS referendumo ir TSRS karinių komisariatų neteisėto veikimo aspektus [...].”

1992 m. kovo 24 d. LR AT nutarime “Dėl komisijos Šalčininkų rajono ir Ignalinos rajono Sniečkaus gyvenvietės, taip pat kai kurių kitų savivaldybių tarybų, jų organų bei pareigūnų antikonstitucinei veiklai ištirti išvadų” rašoma:

“[...] 2. Atkreipti Šalčininkų ir Vilniaus rajonų žemesniųjų pakopų tarybų dėmesį į tai, kad iki šiol ne visos jos įvykdė Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos 1992 m. vasario 11 d. nutarimo Nr. 1-2310 reikalavimą ir neatšaukė neteisėtų savo sprendimų, ir dar kartą pasiūlyti šių rajonų žemesniųjų pakopų taryboms iki 1992 m. gegužės 1 d. atšaukti visus sprendimus, kurie prieštarauja Lietuvos Respublikos Laikinajam Pagrindiniam Įstatymui bei Vyriausybės nutarimams.”

1992 m. liepos 23 d. LR AT paskelbus, kad baigėsi Vilniaus ir Šalčininkų rajonų tiesioginio valdymo terminas, buvo organizuoti rinkimai į tų rajonų savivaldybes. Tačiau į naująsias savivaldybes vėl prasiskverbė daug LKP(TSKP) narių, “autonomininkų”, lenkų šovinistų, nes jiems nuolaidžiavo buvusi LDDP valdžia. Lietuviai, šio krašto gyventojai, tik didelėmis, pasiaukojančiomis pastangomis galėjo įsteigti vieną kitą lietuvišką mokyklą, išsilaikyti vadovaujančiame poste. Rytų ir Pietryčių Lietuva tebėra visų dorųjų lietuvių rūpesčių kraštas.

TARPTAUTINIAI ĮVYKIAI

Atkelta iš 3 p.

Keliais sakiniais

Partijos vadas tėra 38 metų amžiaus. Kritikai jį lygina su Prancūzijos dešiniųjų vadu Le Pen, kurio politinė ateitis (jis jau 73 metų) gan trumpa, lyginant su vengru Orban.

• **JAV** Saugumo ir muitų įstaigos išaiškino ir surado JAV-Meksikos pasienyje daug požeminių tunelių, kurie ėjo iš vienos valstybės į kitą. Tie tuneliai naudojami ne nelegaliems emigrantams pervežti, bet narkotikų prekybai. Įvairūs kvaišalai keliavo į Amerikos pusę nepastebimi. Prekybos vadovai prižiūrėjo ir taisė tuos

požeminius kelius, saugodami juos nuo teroristų ar kitų mafiozų, nes jie turėjo puikias pajamas.

• **Šį pavasarį** pasaulyje buvo aukso kainų pakilimas. Baltlandžio 29 kai kuriose biržose aukso uncija siekė 312 dol.

• **Amerikos NBC** televizijos programoje kalbėjo Jordano karalius Abdullah II. Jis pabrėžė, kad sumanymas pulti Iraką, siekiant pašalinti jo valdovą, sukeltų daugiau neramumų ir aukų toje pasaulio dalyje. Iš to nebūtų naudos nei Izraeliui nei Palestinei.

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima pirmadieniais 9:30-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrė Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: LithNY@AOL.com arba amberwings@mac.com

Siųsdami per Western Union®, jūs tarsi įteikiate pinigų tiesiai savo artimiesiems į rankas.

Kai siunčiate pinigus per Western Union, galite būti užtikrinti, kad jie pasieks reikiamą vietą saugiai ir greitai. Pasaulinių ryšių dėka pinigų pervedimas yra nesudėtingas ir neužtrunka kelias minutes. Jūs netgi galite siųsti pinigus telefono pagalba, naudodami kredito kortelę. Jūsų artimieji

galės saugiai atsiimti pinigus 185-tyje šalių ir 95 tūkstančiuose vietų, tarp jų ir Lietuvoje. Kaip jūsų giminės ir draugai pasitiki jumis, jūs galite pasitikėti Western Union. Taigi siųsdami pinigus savo artimiesiems, siųskite juos tik per Western Union – bendrovę, kuria pasitiki milijonai.

JAV ir Kanadoje, teiraukitės

1-800-325-6000

www.westernunion.com

WESTERN UNION | MONEY TRANSFER®

Greičiausias pinigų persiuntimas visame pasaulyjeSM

CHICAGO, IL

ALTO PRAŠYMAS

Amerikos Lietuvių Taryba kviečia visuomenę teigiamai reaguoti į JAV Senate praeitą penktadienį priimtą Laisvės Sutvirtinimo Įstatymą (Freedom Consolidation Act), kuriame yra pasisakoma už NATO plėtrą ir be to skiriama Pabaltijo valstybėm virš 20 milijonų dolerių parama. Už įstatymą teigiamai pasisakė net 85 senatoriai, prieš pasisakant tik šešiems. ALTas kviečia visus pasiųsti Senatoriams padėkos laiškus,

faksus, bei elektroninį paštą (e-mail). Informacija kaip tai daryti ir pavyzdiniai laišškai yra pateikti Amerikos Lietuvių Tarybos tinklapyje šiuo adresu: www.ALTcenter.org Prašome pasinaudoti šia paslauga. Neturintys kompiuterių gali kreiptis į ALTo įstaigą ir informacija bus jums pristatyta betarpiškai. ALTo įstaigos Tel: 773-735-6677, Faksas: 773-735-3946, e-paštas: ALTcenter@aol.com

• **Lietuvos rašytojų draugijos** 2001 m. literatūrinės premijos komisiją sudaro Nijolė Užubalienė, Irena Gelažienė ir Laimutė Tornau. Lietuviai rašytojai savo išleistas knygas prašomi siųsti komisijos pirmininkei šiuo adresu: Nijolė Užubalienė, 4730 W. 83rd St., Chicago, IL 60652.

• **Audrė Budrytė**, lietuviams gerai žinoma aktorė, vaidina kartu su kitais aktoriais Kęstučio Nako režisuojamoje pjesėje “Kai Lietuva valdė pasaulį”. Pjesės vaidinimai vyko Roosevelt universiteto Miller studijos teatre gegužės 16-18 d.

• **Kauno** Paveikslų galerijoje prasidėjo reta paroda “Čikaga - Kaunas: galerijos sugrįžimas”. Parodos eksponatai - užsienio lietuvių dailininkų kūrybos darbai iš Čikagos Čiurlionio galerijos, kurioje jie buvo sukaupti kūrėjų, gyvenančių JAV, Kanadoje, Australijoje, Vokietijoje, Prancūzijoje, Švedijoje, Italijoje.

Ta meno kolekcija - neįkainuojama vertybė M.K. Čiurlionio dailės muziejui Kaune. Parodos atidaryme buvo priminta, jog Čikagoje buvo įsteigta Čiurlionio galerija, kurioje buvo kaupiami meno kūriniai, skirti Nepriklausomai Lietuvai ir dabar tai buvo įvykdyta.

• **Stasys Džiugas**, vaikų literatūros rašytojas, dažnai siunčia knygų siuntas į Lietuvą. Jis ir vėl pasiuntė daug leidinių Martyno Mažvydo bibliotekai, Mokslo ir enciklopedijų institutui ir Šilutės bibliotekai. Jis taip pat siunčia knygas ir kitus leidinius Raseinių bibliotekai.

• **Muziejų diena** Čikagoje. 1977 metais gegužės 18-toji buvo paskelbta tarptautine muziejų diena. Lietuviškoji Čikaga turi savo pasididžiamą — Balzeko lietuvių kultūros muziejų, įkurtą 1966 m. Šiuo metu muziejaus kolekcijoje - Jadvygos Paukštienės, Algio Keburio, Rim-

vydo Kepežinsko, Romo Dailinkevičiaus, Magdalenos Stankūnienės, Edvardo Valaičio ir kitų dailininkų darbai.

• **Pasaulio Lietuvių Bendruomenės istorija**. Jau keli metai kruopščiai renkama medžiaga ir redaguojama PLB istorijos knyga. Ją paruošti ir išleisti buvo nutaręs PLB seimas. Turinį sudarys PLB atsi-radimas, paskelbus Lietuvių Chartą, organizacinės veikos pradžia, seimai, jaunimo kongresai, renginiai, atskirų kraštų bendruomenių ir jaunimo sąjungų trumpa istorija, dainų ir tautinių šokių šventės, įvairios iliustracijos. Darbo pradžiai lėšų skyrė Lietuvių fondas. Knygos medžiagą kelis metus rinko Vytauto Didžiojo universiteto Kaune doktorantas Linas Saldukas. Darbą tęsia Lietuvos Istorijos instituto doktorantė Vitalija Ilgevičiūtė-Stravinskienė, talkinama PLB valdybos narių. Knygą numatoma išleisti 2003 m.

PHILADELPHIA, PA

ARTĖJA SPORTO TURNYRAS

Liko tik dvi savaitės iki antrojo Rytinio pakraščio lietuvių bendruomenės sporto turnyro pradžios. Šis turnyras įvyks birželio pirmą ir antrą dienomis Philadelphia, Northeast gimnazijoje.

Šiais metais turėsime ne tik krepšinio, bet ir tinklinio, stalo teniso varžybas. Dalyvaus įvairių amžiaus grupių vyrų, moterų, jaunimo, mergaičių krepšinio komandos, vyrų ir moterų tinklinio komandos, vyks individualių asmenų ir komandų stalo teniso varžybos.

Praėjusių metų pirmasis Rytinio pakraščio LB turnyras buvo sėkmingas. Dalyvavo 22 krepšinio komandos ir 125 sportininkai. Tarp jų buvo trys

vyrų A komandos iš kurių dalyvavo 20 Amerikoje studijuojančių krepšininkų iš Lietuvos. Žaidėjų buvo iš visos Amerikos:

Donatas Zavackas kuris žaidžia už (Pittsburg U). komandą. Šiais metais jis buvo vienas iš rezultatyviausių komandos žaidėjų.

Marius Janulis, baigė Syracuse Universitetą prieš tris metus. Taip pat dalyvavo **Tomas Nagys** iš Clemson U; **Mantas Storpiskis** iš Hartford U, **Mantas Ignatavičius** iš High Point U, North Carolina. **Mindaugas Burneikis** iš Hawaii U.

Šių metų turnyre, be anksčiau minėtų žaidėjų, žada atvažiuoti dar 20 krepšininkų,

studijuojančių Amerikoje. Tai vyrų “A” turės keturias geras komandas.

Sportininkai, sporto klubai kurie norėtų dalyvauti šių metų LB sporto turnyre, yra kviečiami susisiekti su Pranu Gvil-džiu. Jo namų adresas yra: 95 Wheeling Ave., Staten Island, NY 10309. Tel.: (718) 356-7871, EM: INAPRA@AOL.com.

Taip pat galite pažiūrėti į mūsų web site: Phillylac.org.

Sportininkų bus daug, rungtynės bus karštos, įtemptos - tai mes maloniai kviečiame visų sporto mėgėjų susilankyti ir smagiai praleisti dieną. O šeštadienį vakare atvažiuoti į smagų linksma-vakarį.

Rimas Gedeika

Philadelphijos ARO vyrų “A” komanda, laimėjusi antrą vietą. Kartu su jais stovi (trečias iš d.) Lietuvos ambasadorius Vygaudas Ušackas, kuris žaidė už ARO komandą. Šias metais jis irgi dalyvaus turnyre, bet šį sykį atstovaus Washington, D.C. Vėjo komandai.

Rimo Gedeikio nuotr.

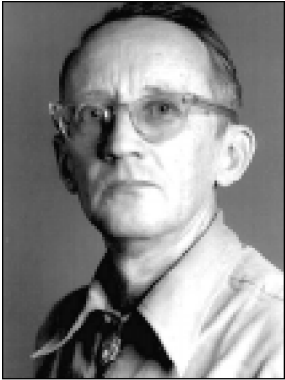
CLEVELANDO LIETUVIŲ AUKOS
LIETUVOS BEI IŠEIVIJOS
LIETUVIŲ REIKALAMS

2002 m. VASARIO 16-osios proga aukojo

- 200 dol. Č.I.Šatkai.
- 150 dol. J.R.Ardžiai.
- 100 dol. F.Klimaitis, Drs.S.G.Matai, Dr.V.A.Mauručiai, M.Mikonienė.
- 60 dol. K.D.Paškoniai, A.B.Pautieniai, V.O.Rociūnai, J.R.Totoraičiai.
- 55 dol. Dr. V.V.Gruzdžiai.
- 50 dol. V.L. Apaniai, G.V.Bučmiai, Dr.A.R.Čepuliai, B.Čyvienė, A.Giedraitienė, J.Gudėnas, B.Karklius, P.J.Klioriai, R.Laniauskas, S.Laniauskienė, V.A. Miškiniai, Z.S.Obeleniai, S.Radzevičiūtė, P.A.Razgaičiai, Dr.J.I.Stankaičiai, I.Stankus, Dr.V.Stankus, I.Sušinskienė, Dr.J.Šonta, M.Švarcienė, V.T.Urbaičiai
- 40 dol. E.Chmieliauskas, R.Čiuberkienė, J.S.Kazlauskai, R.R.Minkūnai, A.Petrauskis, V.A.Petukauskai, O.Ralienė, Dr.E.R.Šilgaliai, A.Valaitis.
- 35 dol. A.Balašaitienė.
- 30 dol. E.Čigienė, G.Karsokienė, A.Lūža, K.M.Marcinkevičiai, H.S.Stasai, D.Trimakas.
- 25 dol. R.D.Apanavičiai, M.G.Aukštuoliai, P.S.Baldauskai, P.N.Bieliniai, A.L.Gudėnai, Kun.G.Kijauskas, Dr.M.E.Laniauskai, D.R.Nasvyčiai, V.Z.Pliodžinskai, J.Staniškis, A.Stempužienė, E.Steponienė, V.O.Šilėnai, L.B.Vasariai.
- 20 dol. S.E.Alšėnai, V.A.Bakūnai, D.N.Balčiūnai, A.A. Baliūnai, R.Balytė, O.Banionienė, H.I.Belzinskai, J.Biliūnas, Z.Dučmanas, S.Idzelienė, I.Juodišienė, V.L.Kaunai, S.Knistautienė, S.K.Lazdiniai, H.M.Macijauskai, J.Minkūnienė, E.Nainienė, D.Puškorienė, M.Puškorienė, V.E.Račkauskai, V.D.Ramoniai, J.Rastenis, O.Skardienė, J.Stepienė, J.Wendt, R.A.Zorskai, J.Žemgulys, O.Žygienė.
- 16 dol. G.dr.N.Juškėnai.
- 15 dol. D.Armonienė, E.A.Bliumentaliai, S.Keženienė, K.S.Šukiai.
- 10 dol. Dr.L.Balčiūnaitė, K.Gaižutis, N.Kaminskienė, I.Laurinaitienė, H.Malskienė, V.P.Matulioniai, K.Narbutaitis, M.Palaima, N.Palubinskienė, V.C.Prikočiai, E.Saikienė, V.Stimburienė, J.Stuogienė, V.B.Taraškai.
- 5 dol. A.Balaišienė, A.Raulinaitienė, S.Sankalaitė.

Suaukotos sekančios sumos:
JAV Lietuvių Bendruomenei.....2,556.00 dol.
Amerikos Lietuvių Tarybai.....1,255.00 dol.
Viso aukų gauta.....3,811.00 dol.

Dėkojame visiems aukotojams
ALT Skyriaus ir LB Apylinkės Valdybos

Gerardas Juškėnas

Šv. Jurgio parapija sveikina vedybines sukaktis atšventusias poras: Algį ir Christine Martinėnus, Vincet ir Marion Gray, ir Josephine ir Vitą Šuopius.

Gegužės 27 d. pirmadienį Šv. Jurgio parapijos Katalikų karo veteranų 613-tas postas

JURGINĖS PADANGĖJE

praves 8:30 val. ryto Prisiminimo dienos apeigas klebonijos sode. 9:00 val. ryto bus aukojamos Mišios, ir minėjimas užbaigiamas pusryčiais bei trumpa programa parapijos salėje. Visi kviečiami dalyvauti šiame minėjime.

Birželio mėn. Šv. Jurgio Katalikų karo veteranų 613-tas postas kasdien praves jų loterijos skirstymus. 40 dol. dienos laimėjimai bus pagrįsti Ohio loterijos vakariniais traukimais. 3 dol bilietai gaunami pas kun. J. Bacevičių arba bet kurį posto narį. Kviečiame visus dalyvauti šioje loterijoje, nes jos pelnu veteranai padės padengti dujų vamzdžio į

Bažnyčios pastatą pakeitimo išlaidas.

Clevelando vyskupijos kapinių sąjunga parinko laiką Prisiminimo dienos Mišioms katalikų kapinėse. Mišias 10:00 val. ryto aukos vyskupas R. Gries, OSB. Kalvarijos kapinėse, vyskupas A.M. Pilla - Visų Sielų kapinėse ir vyskupas A.E. Pevec - Švento Kryžiaus kapinėse.

Šv. Jurgio parapija sveikina aną savaitgalį išventintus kunigus: kun. Vincent Hawk, kun. Zahary Kawalec ir kun. Christopher Weber. Mums primename, kad šiemet išventinus tik tris kunigus, mes privalome melstis už pašaukimus kunigystei ir religiniam gyvenimui.

Šv. Jurgio par. Motinos dienos vaišėse Jonukas Švarcas mamos Laimutės glėbyje. G.Juškėno nuotraukos

MOTINOS DIENA JURGINĖJE

*O buvo toks gražus gegužio galas,
Purienomis gelsvai putojo pievos,
Ir tais žaliais laukais, ir tais linksmiais berželiais
Iš mėlyno dangaus gėrėjosi pats Dievas.*

Jonas Aistis

Gegužės 12 d. sekmadienį lietutis gaivino gamtą, o mes suvažiavom pasimelsti į Šv. Jurgio bažnyčią. Joje altorių puošė baltų gvazdikų puokštės. Susirinkom seni ir jauni prisiminti ir pasimelsti už gyvas ir mirusias mamas. Mišias aukojo mūsų klebonas kun. Juozas Bacevičius, o parapijos choras tądien nuostabiai giedojo. Baigdamas dienai skirtą pamokslą Tėvas Juozas pasveikino visas bažnyčion atvykusias motinas ir skatino visus pasimelsti už mirusias mamas.

Po Mišių klebonas ir Mišioms tarnavusios mergaitės įteikė kiekvienai mamai baltą arba raudoną gvazdiką.

Salėje mūsų jau laukė kava ir užkandžiai. Šį kartą juos paruošė parapijos tarybos nariai Algirdas Matulionis ir dr. Antanas Bacevičius, kurie dalino į lėkštes kiaušiniene, kumpį, dešreles bei bandeles. Atsigėrimui gavome kavą, pieną, apelsinų sunką ir net vyno taureles.

Ačiū mūsų parapijos tarybai už tą malonią Motinos dieną!

Juozapina ir Vitas Šuopiai Motinos dienos vaišėse. Gegužės 18 d. jie Padėkos Mišiose atšventė 20 m. vedybinę sukaktį.

PAGARBA RAUDAI GELAŽIENEI, PH.D.

Gegužės 8 d. Cleveland *Plain Dealer* dienraščio specialiaame priede "Best of the Best" buvo pagerbtos 10 moterų ir vyrų ligonių slaugytojų Clevelando apylinkių ligoninėse ir mokyklose. Jų tarpe yra Rauda Gelažienė, RN, Ph.D. ir Ursuline College profesorė. Tekste minima jos 1990 m. kelionė į išlaisvintą gimtąją Lietuvą, kur ji buvo

patarėja ir dėstytoja ligonių slaugymo srityse.

Gelažių šeima - jos vyras Valdas, suaugę dukros Julija, Lilija, Nida ir sūnus Tadas, gyvena Concord, OH. Visa šeima džiaugiasi 2 m. dukraite Rasa. Mes sveikiname dr. Raudą Gelažienę su jos atsiekimais jos profesijoje bei paskatinimais studentams.

“ANGELAI” VAŽIAVO MOTOCIKLAIS...

Gegužės 11 d. šeštadienį aplink Clevelando Šv. Jurgio bažnyčią buvo labai daug triukšmo, nes iš visų kryptių atskubėjo Ohio motociklistai specialiom apeigom. Tądien 2 val. p.p. Šv. Jurgio parapijos klebonas kun. Juozas Bacevičius juos palaimino, linkėdamas saugių kelionių Ohio keliais. Į šias apeigas buvo suvažiavę daugiau nei 150 motociklų ir gal dvigubai tiek žmonių.

Vienas motociklistų klubas yra Edna Ave., kur seniau buvo šermeninė. To klubo nariai yra paslaugūs apylinkės senoliams ir dažnai padeda tvarkyti Jurginės aikštes.

Kun. J.Bacevičius iš sunkvežimio laimino ir šlakstė šv.vandeniu pravažiuojančius motociklistus.

LENKIJOS MEDALIS REPORTERIUI

William F. Miller, buvęs *Plain Dealer* tautybių gyvenimo reporteris, tapo apdovanotas Lenkijos garbės medaliu. Jam tas medalis buvo įteiktas metinėje Polonia Ball šventėje gegužės 4 d., kur vietinė Lenkų sąjunga šventė Lenkijos Konstitucijos dieną.

W.F. Miller išėjęs pensijon, dar vis dažnokai rašo *Plain Dealer* dienraščiui apie tautybių įvykius.

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

METAMS - \$40,
PUSEI METŲ - \$25,
PIRMA KLASE - \$63,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$115.00

LIETUVA IR PASAULIS

LIETUVA DĖKOJA JUNGTINĖMS AMERIKOS VALSTIJOMS

Už Jungtinių Amerikos Valstijų (JAV) Lietuvai ketinamą skirti apie 30 milijonų litų (7,5 mln. JAV dolerių) paramą rengimuisi NATO narystei JAV Senatui antradienį padėkojo Seimo Pirmininkas Artūras Paulauskas. “Mums didelė garbė jausti Jūsų paspirtį mūsų šalies siekiams tapti Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos nare”, - rašoma Seimo Pirmininko laiške JAV senatoriams.

Kaip primena ELTA, praėjusią savaitę JAV Kongresas nusuntė prezidentui George W. Bush pasirašyti įstatymo projektą, kuriame remiama NATO plėtra, o septynioms valstybėms kandidatėms numatoma skirti 55,5 milijono JAV dolerių karinę paramą.

Seimo vadovas laiške patikino JAV parlamentarus, jog Lietuva ryžtingai tęsia demokratines reformas siekdama būti patikima JAV sąjungininke ir ketina prisidėti prie Euroatlantinės erdvės saugumo bei stabilumo užtikrinimo.

Kai įstatymą pasirašys JAV Prezidentas, minėta 55,5 milijono dolerių parama bus paskirstyta tarp septynių kandidačių: Lietuvai teks 7,5 milijono dolerių, Latvijai - 7 milijonai, Estijai - 6,5 milijono, Slovakijai - 8,5 milijono, Slovėnijai - 4,5 milijono, Bulgarijai - 10 milijonų ir Rumunijai - 11,5 milijono dolerių.

LIETUVA PASIRAŠĖ DAR VIENĄ SUTARTĮ SU DIDŽIAJA BRITANIJA

Londonas/Vilnius, gegužės 21 d. (ELTA). Londone pasirašyta Lietuvos ir Didžiosios Britanijos sutartis “Dėl pajamų bei kapitalo prieaugio pajamų dvigubo apmokestinimo išvengimo ir mokesčių slėpimo prevencijos”. Ją pasirašę užsienio reikalų ministras Antanas Valionis ir Didžiosios Britanijos valstybės sekretorius užsienio ir Britų tautų sandraugos reikalams Jack Straw pasidžiaugė išaugusiomis prekybos apimtimis.

Didžioji Britanija yra viena svarbiausių Lietuvos prekybos partnerių. Šalis, į kurią Lietuva eksportuoja daugiausiai - yra Jungtinė Karalystė. Pagal importo apimtį Jungtinė Karalystė yra šeštoje vietoje. Sutartį dėl kapitalo investicijų skatinimo ir jų apsaugos Lietuvos ir Didžiosios Britanijos bei Šiaurės Airijos Jungtinės Karalystės Vyriausybės yra pasirašiusios dar 1993 m.

Kaip praneša ELTA, A.Valionio ir J.Straw pokalbio metu nagrinėti ne tik ekonominiai, bet ir kiti dvišaliai Lietuvos ir Didžiosios Britanijos klausimai, NATO ir Europos Sąjungos plėtros procesai bei santykiai su kaimynais.

Didžioji Britanija kol kas neįvardija konkrečių valstybių, kurios gali būti pakviestos į NATO šį rudenį įvyksiančiame Prahos susitikime, tačiau pripažįsta, kad Lietuvos šansai dideli.

Karališkajame gynybos studijų jungtinių tarnybų institute A.Valionis susitiko su Didžiosios Britanijos ekspertais, kurie, nekeldami klausimo, ar Lietuva šių metų lapkritį bus pakviesta į NATO, ragino jau pagalvoti apie tai, kokia bus Lietuvos karinė specializacija NATO karinėse struktūrose.

Beje, susitikime su Didžiosios Britanijos finansų ministerijos atstovais ministras A.Valionis aptarė Ignalinos atominės elektrinės uždarymo klausimą. Britų delegacija pritaria, kad politinė valia dėl paramos teikimo Ignalinos atominės elektrinės uždarymui po 2006 m. turi būti užfiksuota bendroje Lietuvos ir ES deklaracijoje prie Lietuvos stojimo į ES sutarties.

PASIRAŠYTAS PROTOKOLAS

Briuselis/Vilnius, gegužės 21 d. (ELTA). Briuselyje vyriausiasis euroderybininkas Petras Auštrevičius pasirašė Protokolą prie Lietuvos ir Europos Sąjungos (ES) sutarties dėl pramonės gaminių atitikties įvertinimo ir abipusio pripažinimo. Įsigaliojus šiam dokumentui, pagerės prekybos su ES šalimis sąlygos, kadangi juo panaikinami netarifiniai barjerai produktų saugos srityje, praneša ELTA.

Protokolas apima šešias sritis - elektromagnetinį suderinamumą, žemų įtampų direktyvą, paprasto slėgio indus, liftus, mašinas bei įrengimus ir asmens apsaugos priemonės. Gaminantys ir norintys eksportuoti šių sričių prekes ligi šiol turėdavo gauti ES šalių laboratorijų pažymėjimus, įrodančius, kad jų prekės yra saugios. Protokolui įsigaliojus, ES šalyse bus pripažįstami Lietuvos laboratorijų išduoti gaminių atitikties pažymėjimai, gaminių techniniai bandymai bus atliekami pagal tuos pačius standartus.

Protokolas įsigalios jį ratifikavus Seime. Manoma, kad tai bus atlikta šią vasarą. “Įsigaliojus šiam Protokolui, bus sutaupytas eksportuotojų laikas ir lėšos. Be to, tiek Lietuvos, tiek ES vartotojai gaus vienodo saugumo produktus”, - sakė P.Auštrevičius.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

DVI DIENOS WASHINGTONE

Anatolijus Milūnas

Gegužės 15 dienos rytą iš Midway aerouosto išvykome trys Amerikos Lietuvių tarybos atstovai: Pranas Jurkus, Stasys Dubauskas ir Anatolijus Milūnas į Washington, D.C., dalyvauti centro ir Rytų Europos Koalicijos konferencijoje ir dėti pastangų, kad “Laisvės konsolidacijos aktas” kuo didesniu balsų skaičiumi praeitų JAV Senate. Keliauti lėktuvu ar lankyti valdžios pastatus šiandien yra daugiau komplikuota, nes visur reikia praeiti saugumo patikrinimą ir skirti daugiau laiko. Tad ir mūsų kelionės “šoferiui” Pranui Jurkui teko keltis net trečią valandą ryto, kad laiku mus pristatytų į aerouostą.

Atskridus į Baltimore, autobusų pasiekėm traukinių stotį, o iš ten traukiniu į Washingtoną. Nors reikėjo daugiau laiko, tačiau išlaidos buvo daug mažesnės.

Amerikos Lietuvių tarybos vicepirmininkai (iš kairės): Stasys Dubauskas ir Pranas Jurkus, dalyvavę Centro ir Rytų Europos valstybių koalicijos konferencijoje Washington, DC., gegužės 5-7 dienomis, prie Kapitoliaus. A. Milūno nuotr.

Centro ir Rytų Europos Koalicijai priklauso 18 įvairių tautinių grupių organizacijų, atstovaujančių maždaug 22 milijonus amerikiečių, kurie riša savo kilmę su centro ir Rytų Europa. Lietuviai čia atstovaujami net per tris organizacijas, tai Amerikos Lietuvių taryba, JAV Lietuvių Bendruomenė ir Bendras Amerikiečių Pabaltiečių komitetas (JBANC).

Šių metų konferencijos tema buvo “Jungtinių Amerikos valstijų ir Rusijos santykiai ir

tų santykių implikacijos Centro ir Rytų Europai.” Konferencijos tikslas: sudaryti progą asmenims, kurie domisi JAV užsienio politika Centro ir Rytų Europoje, susitikti su atstovais iš šių tautinių amerikiečių bendruomenių ir pasikeisti nuomonėmis dėl regioninės politikos. Konferencija vyko Hart Senato pastato viršutinėje salėje.

Pranešimai

Konferenciją pradėjo **Regina Narušienė**, JAV Lietuvių Bendruomenės tarybos pirmininkė. Ji trumpai apibūdino šios organizacijos sąstatą, veiklą ir šios konferencijos tikslą. Kadangi tos dienos laikraščiai mirgėjo žiniomis apie naują NATO ir Rusijos draugystę, R. Narušienė kėlė klausimą, ką parodys ateitis dėl šios naujos draugystės.

simas lieka kaip? Jis sakė, kad Amerika turi plėsti savo draugų ratą, tik kiek jų bus pakviesta Prahoje ir kokie bus statomi joms reikalavimai? Pagal jį, JAV ieškos naujų NATO narių tarpe specialių įsipareigojimų, kurie būtų naudingi NATO. Ar tai būtų karinė policija, ar medicinos personalas, ar transporto tarnybos ir panaši talka.

Svarbiausias klausimas NATO yra kai kurių kandidačių valstybėse ateinantieji rinkimai. Jei rinkimai pakeistų jų valdžią neigiama kryptimi, tai yra, būtų sustabdytas demokratinis procesas, kokios būtų galimybės tokiai valstybei tapti NATO nare?

Frank. M.Cevasko stipriai tiki į NATO, tačiau, ateinant į NATO naujoms narėms, galvoja, kad NATO svarba gali būti nuvertinta. Dabar, sakė jis, 19 NATO narių valstybių daro sprendimus tik vienbalsiai. Po Prahos susitikimo gali būti 26 narės, ir tai gali būti savotiška problema. Laimėjus be šūvio šaltąjį karą ir neturint Europoje pagrindinio priešo, 26 valstybėms pasiekti bendrą sprendimą bus sunkiau, negu anksčiau 16 valstybių (prieš įstojant Vengrijai, Čekijai ir Lenkijai). Pagal jį NATO turėtų atsisakyti vienbalsio sprendimo. Taipogi, priimant naujas nares, NATO neturėtų vadovautis emocijom, vien dėl to, kad ta ar kita valstybė kentėjo po sovietų sprespauda, o reikalauti, kad kandidatė valstybė įrodytų norą jungtis ir kad yra pajėgi ir pasiruošus prisidėti prie NATO veiklos. Pagal kalbėtoją, NATO narystė valstybei suteiks ne tik saugumo garantą, bet ir ekonominę naudą. Nauji ryšiai su Rusija turi būti tokie, kurie neštų naudą, o ne riziką ir svarbu, kad Rusija, atėjus į NATO, neįvartytų kylį tarp Amerikos ir Europos.

Paul Goble sakė, kad naujos narės nori stoti į NATO, kočia ji buvo prieš 1989 metus, grynai dėl savo saugumo. Jis sakė, kad Pabaltijo valstybėms NATO narystė yra kritiška ir kuo ilgiau bus delsiama, tuo mažiau bus prisidėta prie tų valstybių gerbūvio. Nors NATO yra saugumo garantas, tačiau nepilnas, nes valstybės pačios dar turi susitvarkyti savo vidaus reikalus - bankrutuojančias įmones, bankus, korupciją ir t.t. NATO narystė būtų pradžia reformoms krašte. Paul Goble skyrė daug dėmesio savo kalboje Pabaltijo valstybėms ir tikino, kad jos tikrai bus pakviestos į NATO, tačiau pilnai narystei reikės daugiau nei pakvietimo.

(Nukelta į 9 p.)

ATŠAUKTAS OPEROS PRIMADONOS KONCERTAS VILNIUJE

Vilnius, gegužės 23 d. (ELTA). Planuotas ispanų operos primadonos Montserrat Caballe koncertas Vilniuje atšauktas dėl ūmiai pablogėjusios dainininkės sveikatos. Pasak koncerto rengėjų, tai buvusi “paskutinė galimybė gyvai pamatyti dainuojančią operos karalienę, nes dėl sveikatos problemų ji nusprendusi koncertinių turnė daugiau neberengti”.

Koncertą rengusi agentūra “Vertikalus horizontas” informavo Eltą, kad trečiadienio pavakare gautas laiškas, kuriame jos gydytojas pranešė apie

primadonos sveikatos pablogėjimą, dėl kurio buvo atšaukta daugelis jos turo koncertų, tarp jų ir pasirodymas Vilniaus koncertų ir sporto rūmuose.

Tai nebe pirmas kartas, kai dėl M.Caballe ligų neįvyksta iš anksto suplanuoti koncertai. Balandžio pabaigoje ir gegužės pradžioje turėję vykti jos koncertai Vokietijos mieste Landau ir Taline irgi buvo atšaukti dėl dainininkės organizmo išsekimo.

Organizatorių teigimu, vis blogėjant M.Caballe sveikatai, koncertas Vilniuje nebus nuke-

liamas vėlesnei datai. Apgaillestaujama, jog Lietuvos operos mėgėjai neteko progos pamatyti šios nuostabaus balso dainininkės koncerto ir linki jai kuo greičiau pasveikti. Pasaulinio garso operos dainininkė vienintelį kartą Lietuvoje lankėsi 1997 metų rudenį. Tuomet viešnia irgi negalavo, tačiau dainavo Filharmonijoje kartu su savo dukra Montserrat Marti.

Šių metų M.Caballe gastro-lėms Vilniuje pateiktame reikalavimų sąrašė buvo ir sąlyga parūpinti invalido vežimėlį rimtai negaluojančiai dainininkei.

Lietuvių kompozitorės kūrinys - Londono karališkojoje muzikos akademijoje

Gegužės 22 d. (ELTA). Londono Karališkojoje muzikos akademijoje, David Josefowitz rečitalių salėje, įvyko lietuvių kompozitorės Loretos Narvilaitės kūrinio “Visby - Bike” premjera. “Visby - Bike”, kaip informuoja ELTA, parašytas pianistės Tamami Honmos ir “The Tate Ensemble” prašymu. Šiame ansamblyje griežia lietuvių smuikininkė Rusnė Mataitytė. Jaunas, bet labai lankstus kolektyvas “The Tate Ensemble” lietuvių autorės ekspresyvią, pilną kontrastų muziką atliko gerai, teigia premjeroje dalyvavusi ir Londono karališkojoje muzikos akademijoje savo kūrybą pristačiusi kompozitorė Loreta Narvilaitė. Jos kelionė į savo kūrinio premjerą parėmė Lietuvos Respublikos ambasada Londone.

Be Loretos Narvilaitės naujojo opuso, minėtame koncerte skambėjo Belos Bartoko, Sergejaus Prokofjevo, Antonino Dvoržako, kitų autorių kūriniai. Spalio mėnesį “The Tate Ensemble” ketina dalyvauti “Gaidos” festivalyje Vilniuje.

ČikagojeLietuvių Operos Donizetti “Lucia di Lammermoor” spektaklyje gegužės 20 d. dainavo Irena Zelenkauskaitė Liucijos partiją, o Arūnas Malikėnas - lordo Henriko vaidmenį.

Jono Kuprio nuotr.

DVI DIENOS WASHINGTONE

Atkelta iš 8 p.

Klausimai ir diskusijos

Toliau programoje kalbėjo senatorius Chuck Hagel, respublikonas iš Nevados. Jis džiaugėsi, kad šiandien pagal gyventojų skaičių, procentualiai pasaulyje laisvėje gyvena daugiau žmonių, kaip bet kada, tačiau turime neužmiršti, kad dar ne visi ta laisve džiaugiasi. Jis džiaugėsi paskutinių 12 metų padaryta didele pažanga Rytų Europoje ir kad tai pažangai į talką atėjo Jungtinės Amerikos Valstijos.

Kitas kalbėtojas buvo kongresmenas Joe Knollenberg, respublikonas iš Michigan. Jis minėjo, jog JAV padėjo Vengrijai, Čekijai ir Lenkijai tapti NATO narėmis ir reiškė viltį, kad su panašia pagalba NATO plėsis ir toliau.

Kita svarstymų tema buvo “Jungtinės Amerikos Valstijos, Rusija ir Europos sąjunga - ekonominiai interesai”. Moderatorius buvo Bryan Ardouny iš Armėnų asamblėjos Amerikoje.

Dr. George Ingram, Campaign for U.S. Global Leadership, kalbėjo apie pereinamą posovietinį laikotarpį. Minėjo, kad auga vidurinė karta, tačiau ją stabdo įsitvirtinusi grupė viršūnėse. Jei krašte augtų ekonomika, tai viskas vyktų savo keliu. Deja - bankrotai,

pensijų fondų ir sveikatos aprūpinimo sistemų griūtys visa tai stabdo. Taip pat per ilgai buvo nekreipiama dėmesio į korupciją.

Radek Sikorski, American Enterprise Institute, lenkų kilmės amerikietis, minėjo, kad valstybės pasisiekimui yra trys reikalavimai: taika, maži mokesčiai ir tinkamas teisingumo administravimas. Jis galvoja, kad Rusijos alyva gali dar būti panaudota atstatymui buvusios imperijos ir kad NATO ir Europos sąjunga Rusijai bus naudinga. Tačiau jis pabrėžė, kad Rusija visad bandė griauti bet kokią organizaciją, į kurią buvo įstojusi, ir tai yra problema. Reikėtų versti Rusiją laikyti pasirašytų sutarčių, tačiau savo keliu kviesti jungtis į demokratinių valstybių tarpą.

Michael Costellano, Trade and Tax Counsel (kongresmeno Sander Levin įstaiga), kalbėjo apie JAV prekybą ir jos įtaką Rusijai. Reikia pastebėti, kad visose kalbose ir diskusijose daug dėmesio buvo skirta Lietuvai, kad net vienas iš dalyvių parodė dėl to nepasitenkinimą.

Konferencija buvo baigta vaišėmis, kurių metu buvo pagerbti kai kurie asmenys. Deja, ne visi pramatyti pagerbimui svečiai galėjo dalyvauti. Buvo pagerbtas senatorius George Voinovich iš Ohio, kuriam privačiai buvo pareikšta padėka

už paramą Lietuvos reikalams. Taip pat buvo pagerbta kongresmenė Connie Morella, respublikonė iš Maryland ir ilgametis Centro ir Rytų Europos koalicijos darbuotojas, veikėjas, lenkų kilmės Jan Nowak Jezioranski, kuris išvyksta gyventi į Lenkiją. Jis savo žodyje minėjo, jog dės visas pastangas, kad visos valstybės kandidatės būtų priimtos į NATO.

Konferencijoje dalyvavo ir Lietuvos ambasadorius Vygaudas Ušackas, kuriam įteikėm Illinois Senate ir Atstovų Rūmuose prarastas rezoliucijas, pasisakančias už Lietuvos priėmimą į NATO. Dar dalyvavo Audronė Pakštienė, Nerija ir Romas Kasparai, Algimantas Gureckas ir keli Lietuvos ambasados pareigūnai.

Gegužės 16 dieną dalyvavome pusryčiuose su Illinois senatoriais Richard Durbin ir Peter Fitzgerald Senato rūmuose. Įdomu, kad senatoriui Durbin pristatant pusryčių dalyvius, įsiterpė senatorius Fitzgerald, kad svečių tarpe turime ir lietuvių atstovus. Su abiem senatoriais vėl buvo pasitikrinta, jog jie abu remia “Laisvės konsolidacijos akto” pravedimą Senate.

Su Atstovų rūmų nariu

Tuo po pusryčių skubėjom į kongresmeno John M. Shimkaus įstaigą sutartam susitikimui. Pasikalbėjus su įstaigos tarnautojais, ilgu tuneliu bu-

vom nuvesti į gražią salę Kapitoliuje, kur atvyko kongresmenas Shimkus. Jis yra daug pasitarnavęs lietuvių reikalams Kongrese ir yra kopirmininkas Baltic Caucus. Mums rūpėjo pasikalbėti apie šio rudens rinkimus, nes po gyventojų surašymo Illinois valstija praranda vieną kongresmeną ir kongresmeno Shimkaus distriktas gerokai pakeistas, iš jo atėmus jam palankias apylinkes, o prijungus daugiau palankias demokratams. Jo oponentu bus stiprus demokratas kongresmenas, kurio distriktas panaikinamas. Šie rinkimai susilauks daug dėmesio iš abiejų partijų, o mums lietuviams būtų didelis nuostolis, jei prarastume šį lietuvių kilmės kongresmeną. “Jūs mane padarėt”, sakė kongresmenas Shimkus. Labai svarbu, kad mes galėtume padėti jam ir toliau, o jis mums. Kongresmenas Shimkus pakvietė išeiti ant Kapitoliaus laiptų, kur jau laikė fotografas. Padarę bendrą nuotrauką, atsiveikinome.

Kiti pasitarimai

Kitas susitikimas buvo Lietuvos ambasadoje, kur prie kavos puoduko turėjom malonią progą pasikalbėti su ambasados ministru-patarėju Kęstučiu Jankausku, ambasadoriaus patarėju Jarek Neverovic ir ambasados trečia sekretore Renata Ališauskiene. Buvo pa-

sidalinta mintimis apie JAV lietuvių organizacijų veiklą ir pasiinformuota ambasados atliekamais darbais.

Iš ambasados vėl pasukome Senato rūmų link, nes antrą valandą turėjom susitikimą su senatoriaus iš Wisconsin Herb Kohl, demokrato, štabo nare Naomi Baum. Belaukiant sutarto susitikimo, į laukiamąjį atvyko ir pats senatorius Herb Kohl, ir su kiekvienu trumpai pasikalbėjo. Jo asistentė Naomi Baum pakvietė mus į posėdžių kambarį, kur viso pasikalbėjimo pagrindinė tema buvo prašymas, kad senatorius teigiamai pabalsuotų už “Laisvės konsolidacijos aktą”. Ponia Naomi Baum painformavo, kad jau šiuo metu vyksta debatai Senate ir rytoj vyks balsavimas. Išeinant dar prašiau, kad tinkamai įtaigotų senatorių tuo reikalu.

Su šiuo susitikimu ir baigėsi mūsų viešnagė Washington, D.C. Nors kelionė atgal buvo ilga ir grįžome tik po vidurnakčio, tačiau buvo džiugu kitą dieną išgirsti, kad “Laisvės konsolidacijos aktas” didele balsų dauguma - 85 prieš 6 praėjo Senate. Ir mūsų lankyti senatoriai balsavo už. Ačiū jiems ir visiems senatoriams, kurie pasisakė už šį aktą. Graži pradžia, tačiau dar yra daug darbų prieš akis, kol Lietuva taps NATO nare.

Stacy Lee

Skiriu Halinai Irenai D.

*Aiškiaregio akim seki dienas ir mėnesius,
metus, ilgus kaip amžiai,
sunku pritapt prie melo, užkerėto
tamsaus tamsiausio pragaro,
parklupus vėl kelies, šviesios vilties pažadinta,
nubraukus nuo savęs pažeminimo ašaras.
Teisybė pavergta, į gabalus suplėšyta,
tiki ir netiki, kad ji atgims vėl feniksu,
o blogis kaip liūtis žiauri, pašėlusis,
paskui save nusineša prisiminimų atšvaistus.
Kaip priekaištas skaudus, ties apleista palange
ma'am Butterfly aprauda savo mielą vaiką.
Bandai sušildyt sielą arijų šešėliuos...
Kaip šventame paveiksle skausmo karalienė,
kilni ir išdidi, kantrybe neišsenkanti,
klumpi ir vėl kelies, šviesios vilties pažadinta,
kad priešai išpažins savas kaltes ir nuodėmes,
o laikas pelenais pavers skriaudas ir nuoskaudas.*

*Už šį rašinį Vaiva Bučmytė laimėjo I-ąją premiją
JAV LB Švietimo tarybos prarvestame rašinių konkurse.*

SENO AŽUOLO PASAKOJIMAS

Vaiva Bučmytė

*“Aušros” aukštesniosios lituanistinės mokyklos
(Cleveland, OH)12-ojo skyriaus mokinė*

Šimtus metų per mane ošia Baltijos vėjai, siaučia audros ir lyja tyras lietus. Daugelį lietuvių kartų esu matęs - vieni miršta, kiti gimsta. Gyvenimo ratas niekada nesustoja.

Atsimenu, kad skalvių genties šeimyna prie manęs gyveno. Aš juos apsaugojau nuo lietaus ir šalčio, paslėpiau jų vaikus nuo vikingų, ir į mano šaknis įsiliejo jų anūkų kraujas, kai kovoje su kryžiuočiais jie pasiaukojų Lietuvai. Mane ilgai šildė pagonių aukurai, kuriuose liepsnojo šventoji ugnis. Vaidilutės man lopšines dainavo, saugodamos paslaptinę ir šventą gamtos jėgą - Gabiją. Po krikšto lietuviai slaptaiteidavo naktįje ir susėdė aplink mano kamieną garbindavo senuosius dievus. Bet jų laužai blėso, vaidilučių dainos pamažu tilo, kol į miškus sugrižo šventa tyla.

Be gamtos turtų žmogus neišgyventų. Grybai ir uogos lietuvių jau šimtmečius vaišina, ir miško grynas oras visų sielas atgaivina. Iš medžių pastatytos sodybos, iš sakų susidarė gintaras. Iš miško gyvūnų - maistas ir drabužiai, iš žolelių - vaistai. Upeliai visus palaimina gėlu vandeniu, be kurio nei aš, nei tu negalėtumėm gyventi. Miško vaizdai, garsai ir kvapai tavo protėvius ramino ir linksmo:

*“Miškan, būdavo eini - tai net akį veria;
Vat taip linksmina dūšią, užu širdies tveria,
Kad net širdžiai apsalus, ne kartą dūmojai:
Ar miške aš čia stoviu, ar danguj, ar rojų?
Kur tik žiūri, vis gražu: žalia, liekna, gryna!
Kur tik uostai, vis miela: giria nosį trina!
Kur tik klausai, vis linksma: šlama, ūžia, siaudžia!
Ką tik jauti, vis ramu: širdį glosto, graudžia!”^{*1}*

Tamsioj Lietuvos naktį Jurgis Bielinis bėgiojo ir slapstėsi prie manęs, nešdamas draudžiamą spaudą į Lietuvą, kad žmonės galėtų apsišviesti. O po kelių dešimtmečių lietuviai ir dieną pradėjo ateiti pas mane pailsėti ir pamiškės ramybės pasidžiaugti gera lietuviška knyga. Bet dar dundėjo rusų kareivių žingsniai, kol pagaliau laisvės troškimas lietuvių širdyse taip suliepsnojo, kad jie pajėgė rusus išvaryti iš šio mielo krašto.

Ramybė grįžo ir miškui, ir Lietuvai. Žmonės patenkinti eidavo į mišką pasidžiaugti jo gėrybėmis. Vaikučiai pradėjo dažniau ateiti grybauti, uogauti, ar tiktai žaisdami viens nuo kito slėptis už manęs ir klykti iš džiaugsmo. Jų vyresni broliai ir sesės kartais ateidavo vieni ramybėje pasvajoti, o šventadieniais susirinkdavo būriais miško aikštelėse pasilinksinti. Mane, ir visą Lietuvą, praturtino, kai jauni balsai deklamavo:

*“Nėra niekur tokio miško, kaip mūsų šis -
Ant pušelių, kaip varpeliai, skamba šiškos.*

*.....
Mes atgyjam ir sušvintam atsiminę -
Mes ten, būdavo, sulaukiame Sekminių”^{*2}*

Jaunoji karta atnešė man tiek džiaugsmo ir skaisčios ateities vilties!

LAIŠKAS REDAKCIJAI

Švietimo ir mokslo Ministrui gerb. A. Monkevičiui

Mus neramina nekonkretūs Lenkijos politikų pasisakymai po Jūsų susitikimo su Lenkijos edukacijos ir sporto ministre K. Lybacka.

Ministrė Lenkijos radijui teigė, kad ieškosianti vietos Seinų mokyklai ir pan. Iš patirties žinome, kad pavyzdžiui vietos vyskupo K. Baranausko paminklui buvo ieškoma 8 metus, prieš 4 metus Lenkijos Prezidentas A. Kvasneviskis LNK televizijai pareiškė, kad pasienio užkarda iš Punsko jau iškelta ir t.t.

Atsižvelgdami į tai, reikalaujame:

1. Kad mokyklos Seinuose bei priestato Punske statybos terminai būtų siejami su Jono Pauliaus II mokyklos reorganizacijos Vilniuje terminais. Tai turi būti užbaigta vienu metu.

2. Būtina spręsti mokyklos steigimo Suvalkų mieste klausimą (neprivalomas lietuvių kalbos pamokas lanko 50 vaikų), arba vadovaujantis simetrijos principu, reorganizuoti beveik 40 mokyklų lenkų dėstomąja kalba Vilniaus krašte, kuriose yra mažiau kaip 50 vaikų. Po švietimo reformos Suvalkų mieste laisvų pastatų yra.

Informuojame, kad asmenys Suvalkų mieste prisipažinę esą lietuviais buvo atleisti iš darbų policijoje, kariuomenėje, kitose valstybės tarnybose, todėl mokyklos steigimo, klubo patalpų klausimus turi spręsti Lietuva.

3. Taip pat turi būti nustatytas tikslus terminas, kada Lenkija atstatys egzaminus lietuvių kalba Seinų - Punsko krašte.

Jūsų vadovaujamai ministerijai paskelbus Tautinių mažumų švietimo nuostatas, Lenkijos edukacijos ir sporto ministerija nustatė, kad Lenkijos lietuviai egzaminus laikys tik lenkų kalba. Lenkijos lietuviai jau laikė egzaminus lenkų kalba, o Lietuvos lenkai tik lietuvių kalbos egzaminą (palengvintą) laiko lietuviškai.

K. Garšva

“Vilnijos” draugijos pirmininkas

Bet netrukus Lietuvos klestėjimą apniko tamsūs audros debesys. Trispaivė nebeplevėsavu garbinguose bokštuose; jos vietoj - teroro ir kraujo simbolis - raudona rusiška vėliava. Žmonės grūdo į gyvulinius vagonus, jų baisūs verksmai nuaidėjo mano šakomis.

Netrukus pas mane atsikraustė jauni broliai, pasiryžę išlaisvinti savo tėvynę. Jie rausė tunelius ir bunkerius, kurie tapo jų namais. Lietuvos sūnūs narsiai kariavo, ir daugelis nelygioj kovoje mylimai žemei gyvybes paaukojo. Davę slaptąją priesaiką, Vanagas, Bitė, Lokys ir tūkstančiai kitų paliko viską. Į mišką atsinešė tik gerų laikų prisiminimus, kurie daugeliui buvo paskutiniai saulės spinduliai:

*“Kad ne auksinės vasaros,
Ne mėlynos vosilkos,
Nebūtume atėję čia,
Kur slenka dienos pilkos.”^{*3}*

Kaip juos pamilau, taip partizanai pamilo mane:

“Priglausk, giružė, prie krūtinės

Nuvargusius savo vaikus.

Aukoja laimę jie tėvynei

Už tylus gimtuosius laukus.”^{*4}

Partizanų karas vėl mano žemę persunkė lietuvių krauju, bet jų viltys neišsipildė - sunkūs laikai dar tęsėsi. Rusai bandė lietuvių užčiaupt, vertė meluot, rašyti komunistinę propagandą. Net privatūs pašnekesiai pasidarė pavojingi - mieste ir sienos “turėjo ausis”. Miškas vėl pasidarė lietuvių prieglobstis ir šventovė. Daugelis jautėsi, kad sielą palieka miške, kur ji gali būti laisva. “Stalčinės”^{*5} poezijos kūrėjas Vytenis Imbrasas 1952 metais rašė:

*“Jūs ūkanų miškai! Jūs rudeniniai lietūs!
Šalnos kvėpėjime! Ir tu - rasos spalva!
Aš jumyse, Čionai manęs nėra.”^{*6}*

Po 1956 metų okupantai pradėjo lietuviams leisti rašyti apie asmenines problemas, grožėtis gamta ir apdainuoti meilę. Nudžiugę, poetai vienas po kito pradėjo laisviau kurti iš širdies:

*“Aš einu ir dainuoju džiaugsmingai:
nuo tvorų šerkšno pėdsakai dingo,*

*.....
Kas pavys mane, bėgančią basą?*

Į upelį išoksiu. Gal tilpsiu?

Ir dainuosiu, ir juoksiuos, ir švilpsiu.”^{*7}

Poetai apdainavo savo gimtosios žemės ir jos gamtos meilę. Daugelis jų eilėraščių tapo dainomis. Pradžioje dainavo tyliai, paskui daina ėjo garsyn ir garsyn, kol visa Lietuva dainavo:

*“Tai gražiai mane augino
laukas, pieva, kelias, upė,
tai gražiai už rankos vedė
vasaros diena ilga.*

*Tai gražiai lingavo girios,
uogų ir gegučių pilnos,
tai gražiai saulutė leidos,
atilsėlį nešdama.*

*Tai gražiai skambėjo žodžiai:
laukas, pieva, kelias, upė.
Tai gražiai iš jų išaugo
vienas žodis: Lietuva.”^{*8}*

Pagaliau ta gimtosios žemės daina sutraukė vergijos pančius. Saulė vėl pakilo Lietuvoje, ir žmonės vėl laisvai vaikšto po mišką. Nors tėvynėje dar yra daug šešėlių, dienos vis ilgėja, o tamsios naktys trumpėja. Mane maitina švarus ir šiltas lietus ir šildo smagūs Joninių laužai. Lietuvaitės šoka ir mėto rūtų vainikus man ant šakų, ir vietoj automato girdisi skambi, drąsi daina:

*“Pavasario vėjas,
Žygiuoja alėjom.
Jis eina kaip meilės šauklis.
Pavasario vėjas,
Jausmų įkvėpėjas,
Šešėlius visus išsklaidys.”^{*9}*

^{*1} - "Anykščių šilelis", vysk. Antanas Baranauskas

^{*2} - "Nėra niekur", Antanas Miškinis

^{*3} - Partizanų daina "Kad ne auksinės vasaros"

^{*4} - Partizanų daina "Šlamėjo girios šimtametės"

^{*5} - "Stalčinė" literatūra - tai pokario metais sukurta literatūra, kuria rašytojai slapta dalijosi tik su keliais patikimais bendraminčiais.

^{*6} - "Dabar, kai viskuo nusivylęs", iš knygos "Anapus rudens", Kaunas 1995

^{*7} - Jūratė Petrauskaitė, "Anapus rudens"

^{*8} - "Tai gražiai mane augino", Justinas Marcinkevičius

^{*9} - "Pavasario vėjas", Šlepikas

RENGINIŲ KALENDORIUS

BIRŽELIO 16 d. sekmadienį 3:00 val. p.p. tragiškojo birželio (1941) paminėjimas ir ekumeninės pamaldos už žuvusius ir nukentėjusius latvius, lietuvius ir estus Dievo Motinos parapijoje. Rengia Clevelando Pabaltiečių Komitetas.

LIEPOS 13 d., 4 v.v. - kasmetinė “Gijos” gegužinė - kaip visada, Beachland piknikų vietovėje, ant Erie ežero kranto. Kaip ir pernai Jus linksmins akordeonistas Bronius Mūras iš Čikagos.

RUGSĖJO 8 d., 11:30 v. ryto - Šv. Jurgio parapijos gegužinė parapijos sodyboje.

SPALIO 26-27 dienomis “Tradicinės lietuvių dienos” šeštadienį 6:30 v.v. Dievo Motinos parapijos auditorijoje “Aukuro” choro koncertas. Rengia JAV LB Clevelando apylinkės valdyba.

LAPKRIČIO 9 d., šeštadienį, “Exultate” choro 20-mečio jubiliejinis koncertas ir banketas.

LAPKRIČIO 17 d., nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. - Šv. Jurgio parapijos rudens šventė.

LAPKRIČIO 23 d., šeštadienį, “Lietuvos Dailės Muziejaus Ansamblis Kanklės” koncertas. Rengia JAV LB Clevelando apylinkės valdyba.

ĮVAIRIOS ŽINIOS

LIETUVOS MOKYKLOSE PRASIDEDA BRANDOS EGZAMINŲ MARATONAS

Lietuvoje prasideda brandos egzaminų sesija. Abiturientai ir kiti kandidatai laikys pirmąjį pasirenkamąjį egzaminą - matematiką. Ši populiariausią egzaminą planuoja laikyti per 37,5 tūkst. moksleivių.

Švietimo ir mokslo ministerijos duomenimis, brandos egzaminus šįmet laikys 45 970 kandidatų. Valstybinius brandos egzaminus planuoja laikyti beveik 27 tūkst. kandidatų, iš jų beveik pusantro tūkstančio - ankstesnių laidų abiturientai.

Brandos egzaminus laikys ne tik bendrojo lavinimo vidurinių mokyklų abiturientai, bet ir profesinių mokyklų moksleiviai, aukštesniųjų mokyklų profesinio rengimo skyrių studentai, suaugusiųjų mokymo centrų ir suaugusiųjų klasių klausytojai.

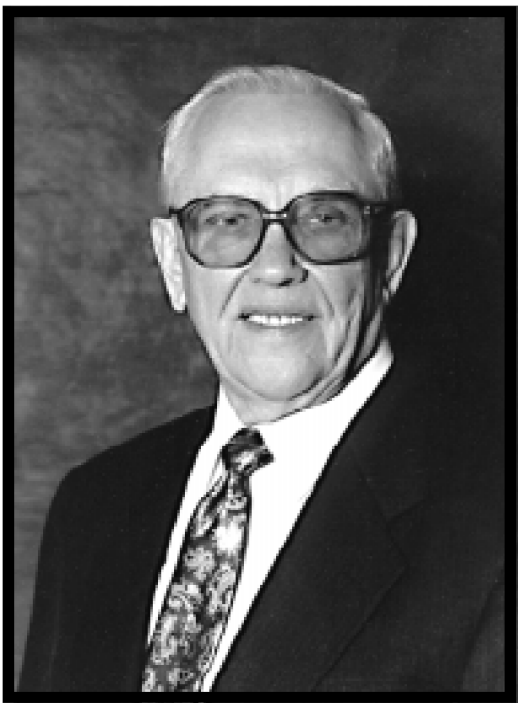
Matematikos egzamino rezultatai bus skelbiami iki birželio 18 dienos. Gegužės 23 dieną bus laikomas pasirenkamasis biologijos egzaminas, o gegužės 29-30 dienomis - privalomasis gimtosios ir valstybinės lietuvių kalbos egzaminas, šįmet suskirstytas į dvi atskirai vertinamas dalis

- teksto interpretacijos ir testo, primena ELTA.

Šįmet abiturientai laikys vienu egzaminu mažiau negu pernai - tik 4 brandos egzaminus, vienintelis iš jų - valstybinis lietuvių kalbos egzaminas yra privalomasis. Kitų disciplinų egzaminus abiturientai pasirinko savo nuožiūra. Moksleiviai taip pat galėjo laisvai pasirinkti, kokį egzaminą laikyti - valstybinį ar mokyklinį. Nacionalinis egzaminų centras iš viso organizuoja 11 mokomųjų dalykų mokyklinius ir valstybinius brandos egzaminus bei 7 mokomųjų dalykų mokyklinius brandos egzaminus.

Daugelis Lietuvos aukštųjų mokyklų, išskyrus Vilniaus pedagoginį, Klaipėdos ir Lietuvos teisės universitetus, neorganizuoja valstybinių brandos egzaminų dalykų stojamųjų egzaminų, o naudojasi valstybinių egzaminų informacija. Pagrindinė egzaminų sesija truks savaitę trumpiau negu pernai ir baigsis birželio 20 dieną mokykliniu informatikos egzaminu. Pakartotinių egzaminų sesija iki liepos 12 dienos vyks tik penkiuose didžiuosiuose šalies miestuose.

JULIUS PAKALKA VISUOMENININKAS, METALO SKULPTORIUS

Julius Pakalka 1915 - 2002

Julius gimė 1915 m. liepos mėn. 1 d. Vilniaus krašte. Negalėdamas pakęsti lenkų okupacijos ir “Armija krajova” siautėjimų, dar jaunas berniokas per žalią sieną perbėgo į Lietuvą. Čia gerų žmonių priglaustas pasimokė, tapo pašto tarnautoju, atlikęs karinę privalę, dirbo kurjeriu.

Generolui Plechavičiui pašaukus vyrus stojo į Rinktinę. Ją likvidavus buvo internuotas vokiečių, o vėliau amerikiečių. Vokietijoje gyveno pabėgėlių stovyklose iki emigracijos į Ameriką. Čia visą laiką gyveno Chicagoje ar Chicagos priemiesčiuose.

Atvykęs į Ameriką, J. Pakalka įsijungė į visuomeninę veiklą. Buvo “Sandaros” aktyvus dalyvis ir jos buvo skirtas į Chicagos Amerikos Lietuvių Tarybą. Būdamas Chicagos Tarybos pirmininku, Julius Pakalka suorganizavo Vasario 16 d. proga Chicagos centre Cantatos koncertą su simfoniniu orkestru, solistais ir choru. Julius pasižymėjo nepaprastu rūpestingumu ir mokėjo į darbą įjungti kitas pajėgas

Jis buvo gabus metalo skulptorius. Mėgo dirbti su bronzą ir kitais tauriais metalais. Jo darbai puošia ne vieną bažnyčią, įskaitant ir Vilniaus katedrą. Dėkodamas už bronzinį kryžių, kardinolas Audrys Juozas Bačkis rašė Juliui: “Dar kartą nuoširdžiai dėkoju Jums už Kryžių, kuris man daug ką primena ir ragina dirbti toliau Lietuvos ateities vardan...”

Chicagos Tautinėse kapinėse pastatė jo sukurtą lietuvišką koplytstulpį pagamintą iš nerūdijančio plieno, o ornamentus jis pats išpjaustė iš bronzos. Koplytstulpis buvo skirtas tremtiniam pagerbti.

Jau ligos sukaustytas, Julius Pakalka prezidento V.Adamkaus buvo įvertintas, suteikiant jam Lietuvos kariuomenės Savanorio Kūrėjo

statusą ir apdovanojant Savanorio Kūrėjo medaliu. Deja, medalis pasiekė Washingtono ambasadą per vėlai. Tačiau savo savanorio kūrėjo pensiją jis suspėjo paskirti “plechavičių” kapam tvarkyti.

Julius Pakalka buvo labai dosnus lietuviškiems reikalams ir jo įnašą galima rasti daugelyje fondų ir organizacijų programose. Dar prieš pat išeinant iš šio pasaulio, jis suspėjo padaryti nemažą įnašą į “Valdovų Rūmų” atstatymo fondą, tapdamas Valdovų rūmų statytoju.

Juliaus Pakalkos sukurtas metalinis koplytstulpis, skirtas tremtiniam pagerbti, pastatytas Čikagos Lietuvių Tautinėse kapinėse.

DIRVAI AUKOJO

V.Abraitis Palm Coast, FL 20
V.Aukštuolis, Westmont, IL .. 20
V.Besperaitis, Sedona, AZ 20
M.Gruzdys, Bay Village, OH 20
A.Šeduikis, Brockton, MA 20
M.Lembertas,
Santa Monica, CA 20
H.Dilys, Chicago, IL 10
I.Kaunelis, Westland, MI 10
R.Kubiliūnas, Wlby., H. OH .. 10
A.Ščiuka, Dorchester, MA 10
A.Valiulis, Los Angeles, CA ...10
E.Slavinskas, St. Pete., FL 5

*Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame*

Julius Pakalka sunkios ligos pakirstas mirė 2002 m. kovo mėn. 25 d., palikdamas žmoną Pranutę ir podukrą Audronę. Palaidotas Chicagoje Lietuvių Tautinėse kapinėse. Į amžinybę Jį palydėjo šeimos nariai, draugai ir būrys Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos bendraminčių.

Eugenijus A. Bartkus

SAULĖS TRAGEDIJA NEW JERSEY

Amerika! Amerika! Svajonių ir turtų kraštas. Čia reikia tiktai atvykti, išlipti iš lėktuvo ir praturtėti. Kiek daug vilties šis kraštas suteikia imigrantams! Kiek vargo jų laukia ir kiek širdgėlos ar vienvės. Istorijų daug. Kai kurios iš tikrųjų sėkmingos, bet didesnė pusė yra įklimpimas į sunkų imigrantišką gyvenimą - grūdimasis prastuose, bendruose butuose, sunkūs fiziniai arba moraliniai slegiantys darbai.

Su didelėmis viltimis užsidirbti atvyko į Ameriką Algis T. iš Dzūkijos. Metus dirbo šen ir ten skirtinguose statybų darbuose pas lenkus. Jautėsi vienišas. Skambino žmonai kaip jam sunku, kaip jis pasiilgo jos ir savo dviejų mergaičių. Ji jau ruošėsi atvykti, kad jam padėtų. Bet, šis planas, kaip ir daug planų gyvenime, neišsipildė.

Balandžio 17-tą dieną, netikėtai, karščiai užklupo rytinį pakraštį. Pakilo temperatūra iki 97 F. Algis T. dirbo prie statybų. Draugai pareiškė, kad jiems per karšta ir pametė darbą. O jis dirbo toliau. Pradėjo svaigti galva. Ėjo ieškoti pavėsio. Svyravo ir pagaliau sugriuvo be sąmonės. Dar kiti draugai bandė jį atgaivinti bet, pamatę, kad nesugeba, pašaukė greitąją pagalbą. Nuvežė į ligoninę su 108 F kūno temperatūra. Jam numušė karštį, bet Algis T. jau gulėjo be sąmonės ir be vilčių atsigausti. Po keturių dienų, atjungtas nuo visų gyvybės palaikančių apa-

ratų, Algis T., 39-ių metų amžiaus vyras, mirė.

Jis nespėjo atsiveikinti su žmona, nebematė savo mylimų mergaičių. Vietoj pinigų ar turtų, jos sulauks tiktai jo pelenų dėžutės. Jos liko vienos - žmona be vyro, mergaitės be tėvo. Kieno kaltė? Tikrai ne jo. Liki-mas? Galima ir taip priimti. Bet, iš tikrųjų, tai yra nepalankių aplinkybių sudėtis. Lietuvoje sunku gauti darbą. Darbai su protekcijomis. Dauguma fabrikų išparduoti svetimtaučiams. Lietuviai yra pasidarę pigi darbo liaudis svetimiems. Kodėl? Kodėl lietuviai, atgavę nepriklausomybę, turi dirbti svetimiems? Vienas vokietis protingai išsireiškė - "Jūs lietuviai tokie darbštūs, kodėl Jūs dirbate kitiems? Ar ne Lietuvos valdžios pirmoji atsakomybė prižiūrėti ir globoti savo piliečius? Argi jie nėra svarbiausias Lietuvos turtas? Lietuva vejasi Ameriką su visokiomis naujovėmis ir su neišvengiamais blogais pakeitimais ir neatsižvelgia, kad tai yra maža šalis su didžiausiu turtu, savo žmonėmis, kuriuos reikia išsaugoti. Bet valdžia galvoja apie didelius siekius ir užmiršta savo pirmą atsakomybę."

Kodėl mes turime reaguoti į šią tragediją? Juk tai tik vienas, eilinis žmogus, kuris žuvo bereikalingai. Algis T. yra simbolis tos naujos Lietuvos nevilties. Paradoksas. Ten, kur turi klestėti laisvė ir gerovė, pas eilinius žmones yra nusivylimas ir neviltis.

Mus pasiekė ši istorija ir mes, Lietuvių bendruomenė New Yorke, apsiėmė rinkti pinigus, New Jersey Lietuvių bendruomenės dalinys tvarkė mirties reikalus. Pradėjau skambinti į visokias bendroves. Nei viena nepadėjo. Visos atsisakė, o iš vienos, po beveik mėnesio, dar negavau atsakymo. Kreipiausi į žmones ir jie atsiliepė - po 100 dol., po 50 dol., po 20 dol., po 10 dol., po 5 dol., net ir po 1 dol. - mūsų DP, senieji Vyčiai, naujai atvykę. Paremsime Algio T. žmoną, mergaites, kad jų skausmas nebūtų toks aštrus, kad jos žinotų, kad mes jas skaitome kaip po mūsų didžiosios lietuviškos visuomenės dalimi. Parodėme humaniškumą ir užuojautą. Jei kas nors norite padėti šiai nelaimingai šeimai, prašome siųsti čekius: "Lithuanian American Community" 82-32 Bell Blvd, Hollis Hills, NY 11427. Mes persiūsime į Lietuvą.

*Dr. Giedrė Kumpikas
JAV LB NY Apygardos
Pirmininkė*

• **Brangi programinė įranga - geologijos studentams ir mokslininkams.** Vilniaus universiteto (VU) Gamtos mokslų fakulteto Geologijos ir mineralogijos katedra UAB "Minijos nafta" pastangomis iš tarptautinės korporacijos "Landmark" gavo brangią dovaną - licencijuotą "Geo Graphix" programinę įrangą, kurios vertė - 727 tūkst. JAV dolerių, t.y. beveik 3 mln. litų.

Kaip Eltai sakė VU Geologijos ir mineralogijos katedros vedėjas Petras Musteikis, katedra laimėjo UAB "Minijos nafta" paramą (grantą), mat Lietuvoje veikiančios naftos kompanijos yra suinteresuotos rengti geologus. "Minijos nafta" metams apmokėjo programinės įrangos naudojimą.

Pasak P.Musteikio, naujoji įranga pirmiausia bus skirta studentų geologų mokymui ir dviejų universiteto katedrų - Geologijos ir mineralogijos bei Hidrologijos ir inžinerinės geologijos - personalo mokslo darbams. Su šia programine

įranga galima interpretuoti gręžinių geofizinę, seisminę, geologinę medžiagą, modeliuoti naftos telkinius, panaudoti naujų telkinių paieškai.

P.Musteikio teigimu, reikalingos programinės įrangos universitetas nebūtų pajėgęs įpirkti, nes jos kaina prilygsta Gamtos mokslų fakulteto metiniam biudžetui. Pasak Vilniaus universiteto mokslininkų, tai pirmoji tokio tipo įranga Rytų Europos šalyse. Centrinėje Europoje šią įrangą jau yra gavęs Lenkijos Krokvos universitetas.

• **Bandymas provokuoti?**

Krašto apsaugos ministerijos transportavimo tarnybos majoras Gintautas Jucys teigė, jog gegužės 18 d. iš traukinio išlaipinti 155 Indijos piliečiai, gavus Rusijos karinių pajėgų leidimą, išsiųsti į Kaliningradą. Pasak G.Jucio, kol kas šioje istorijoje kriminalo neižvelgiama, tačiau keista, jog tokia didelė užsienio piliečių, besimokančių Sankt Peterburgo karo mokykloje, grupė per Lietuvą vyko be leidimų. Neatsargus Rusijos žingsnis ar provokacija?

• **Atsiskaitymas užsienio valiuta.** Vyriausybės strateginio planavimo komitetas iš esmės pritarė Lietuvos banko valdybos siūlymui leisti Lietuvoje atsiskaityti užsienio valiuta šalių susitarimu, išskyrus atsiskaitymus grynais pinigais.

Dabar galiojantys įstatymai leidžia užsienio valiutą naudoti tik mokėjimams bei atsiskaitymams su užsienio valstybių juridiniais ir fiziniais asmenimis, esančiais ne Lietuvoje. Šalies viduje galima atsiskaityti tik litais.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

**EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE**

passports - visas - prepaid tickets

**SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS**

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

**SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ**

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiądienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.

Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.

Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.

Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)

P.S. TIRE Inc.
Complete Front End Service
481-5397
New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter
• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!
OPEN
Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm
866 E. 200 th St.
Cleveland, Oh. 44119
Paul Stefanac

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga
William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt
Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: (216) 531-7770
Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama.
Telidanti jaukią atmosferą rūdiesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.